

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

V. Évfolyam. 94. szám.

NEW YORK, N. Y., CLEVELAND, O., PITTSBURG, Pa., KEDD: 1908. NOVEMBER 24-én.

V. Year. No. 94.

KULTURÉLETÜNK AMERIKÁBAN.

MAGYAR PAPOK ÉS MAGYAR LAPOK HIVATÁSA.

Amerikában a kötelességet teljesítő magyar újságíró nem egyszer abba a kellemetlen helyzetbe jut, hogy akkor, amikor égető közügyi kérdéseket tárgyal, fejtegetéseiben el nem kerülheti a személyes torzalkodást. Ilyen helyzetben vagyok most én is, mikor íme vezetőhelyen a kesergő, igazán megható, de egyuttal férfias és önértékes levéllel kell foglalkoznom, amelyet Szervgán Péter hazánkba intézett lapom előző számában írt. Kovács Lajos new yorki római kath. magyar plébánoshoz.

Engem ez ügy elbírálásánál nem vezethetnek és nem vezetnek személyes okok. Magyar újságíró vagyok s mint ilyennek, kötelességem magává tenni egy magyar embernek ügyét, akit magyar voltában sértett meg egy magyar pap.

Mielőtt azonban Szervgán ur ügyére rátérnék, hangsúlyoznom kell, hogy az amerikai magyar papra is, az amerikai magyar lapra is kettős feladatok nehezednek. Az amerikai magyar lap nem érheti be azzal, hogy hírszolgálatot teljesít, hogy ismereteket terjeszt, neki kötelessége itt az idegenben fentartani a magyarok közt a testvéri kapcsolatot, kötelessége ápolni a nemzeti nyelvet, fejleszteni a nemzeti szellemet és gondoskodni arról, hogy még az amerikai átvett magyar ember szívéből se haljon ki a magyar érzelme. Ha ez áll a magyar lapokról, amelyek különösen csupán üzleti vállalkozások, akkor kétszeresen áll ez a magyar papokról, akik már hivatásuknál fogva szolgálatában állnak az üggyel eszményiségnek. Ha a magyar pap itt Amerikában *kivándorlós* a vallásnak öre volna, akkor papra volna a hívőknek, nem pedig magyar emberre. Istenét a katolikus, a református, a zsidó imádhajta felekezeteinek bármily templomában. Mivel azonban magyar templomaink vannak, amelyekben magyar papok hirdetik magyar nyelven Isten igéjét, magától értetődik, hogy a pap nemcsak Istenét és vallását szolgálja itt, hanem nemzetét is.

Kovács Lajos plébános urra is ez a kettős kötelesség várt, amikor Magyarországból Amerikába indult. Mint pap, kétszertelenül teljesítette is kötelességét. S ha nem teljesítette volna, ez nem egy újság elbírálása alá esnék, legkevésbé az enyém alá. Hogy azonban mint magyar ember nem áll feladatának magaslátán, arról tanuskodik az a levél, amelyet ő intézett Szervgán Péterhez és tanuskodik arról az a levél, amelyet Szervgán Péter intézett Kovács Lajos plébános urhoz.

Kovács plébános ur kitöltötte Szervgánt az egyházközösségből, azt hozván fel a többek között indokul, hogy magyar egyházközösségben oláh embernek helye nincsen.

Feltéve, hogy Szervgán tényleg oláh ember s feltéve, hogy ez a Szervgán nem is bírja a magyar szót, van-e joga egy, a magyar szellem ápolására Amerikába küldött magyar papnak elüzni magától azt az embert, aki érzelmeiben magyar és magyar testvéreivel együtt kíván élni? Neme inkább kétszeres kötelessége a magyar papnak éppen az ilyen embert erősebben magához s a magyar ügyhöz láncolni?

De Szervgán derék magyarajku magyar ember. Azt mondja: „Beszéltek oláhul, de anyám Magyarországon magyarul szült, még pedig ott, ahol 1849 október hatodikán kirégették azt a rács születésű dícső magyar tábornokot. Én is magyarnak érzem magamat, ha mindjárt oláh származású vagyok is. ÉN LEBORULOK AZON HÁROMSZÍNŰ ZÁSZLÓ ELŐTT, AMELYET FÓTISZTELENDŐSÉGÉD UTASÍTOTT KI 1907-BEN A TEMPLOMBÓL, MINT MOST ENGEMET.”

Ha másért nem, ezért a kijelentésért megérdemli Szervgán Péter, hogy minden magyar ember hűvel és szeretettel szorítsa meg becsület munkától megkérdésellett kezét. Kovács plébános ur másképp gondolkozik. Ő kikergeti a magyar templomból Szervgán Pétert, mert ennek valamelyik dédapja oláh volt. Kikergeti, habár Szervgán Péter leborul a magyar lobogó előtt, amelynek Kovács plébános ur ugyancsak nem akart helyt adni s nem is adta helyet a magyar templomban. Pedig annak a zászlónak rudjában ott díszleg a magyar király zászlósöge is, amelyet a magyar király megbízásából és nevében Hoening báró new yorki főkonzul adott át épp egy évvel ezelőtt s amely zászlót Blaskovics apát plébános szentelt fel nagy ünnepségek keretében itt New Yorkban.

Madarász ur itt járt a nemzeti kormány megbízásából Amerikában, hogy tanulmányozza az itteni magyarok testi és lelki életét. Nem tudom, vajjon a képviselő ur észrevette-e ezeket az állapotokat s ha észrevette, fog-e rólok referálni odahaza.

Égető kérdés ez, mely gyors megoldást követel. Amint a magyarországi kis-orszok az ukránizmus fekélye ellen hazulról várják az orvosokat, úgy a new yorki magyarok is csak oly pap vezérlete alatt fognak boldogulhatni, a kinek magyar szívéből kisérgő magyar érzelmek összetapasztják, egymáshoz forrasztják az embereket.

Magam is római katolikus papoknál nevelkedtem. A jelenlegi hercegprímás volt az én tanítóm. A szeretet, a türelmesség s mindenekfelett a magyar szellem jegyében nevelte ő az ő tanítványait. Az amerikai magyarságnak kétszeres szüksége van az ilyen tanítókra. Mert a Szervgán-féle esetek csak arra valók, hogy háborúba állítsák a testvért a testvér ellen, hogy elriaszítsák a magyart a magyartól. Ezt pedig nem akarhatja sem a nemzeti kormány, sem a magyar főpapság, de legkevésbé akarhatjuk mi, Amerikában élő magyarok.

Singer Mihály.

AZ ELSŐ LÖVÉS.

Ugyanez oldalon más helyütt hosszabb cikkben foglalkozunk a Balkánon különösen a Szerbiában napról napra fokozódó ellenségkedésekkel, amelyek Magyarország és Ausztria ellen irányulnak.

Most azonban egy kábelsürgöny meg azt is jelenti, hogy az ellenségkedés tettségességgé fajult, hogy a mi katonáink és a szerb katonák között véres összetűzés volt, amelynek számos a sebesültje és 20 halottja van.

A szerb csapatok átlépték a bosnyák határt, mire a mi katonáink visszaverték őket. A mi katonáink közül három, a szerbek közül tizenhétan maradtak holtan a csatatéren.

FARMÉLET NEW YORKBAN.

A múlt év elején New York állam földművelésügyi minisztériuma közhírré tette, hogy egy jegyzékkel készült összeállítás kiadni oly farmokról, amelyek New York államban alacsony árak és könnyű fizetési feltételek mellett megvehetőek.

Alig három hét alatt több mint kétezen kérték jegyzékét. A jegyzék bulletininformában nemsokára megjelent, gazdagon illusztrálva az eladó farmok, farmépületek, mezők, gyümölcsösök képeivel. A jegyzék gondos leírást közölt minden farmról, annak fekvéséről, a közelében levő piacokról, talajról, alkalmazhatóságáról, nagyságáról, az épületek állapotáról, az árról, feltételekről a tulajdonos címével együtt.

Hogy a közönség mennyire érdeklődött ez információ iránt, az abból látszik, hogy a jegyzék iránti kérések csak úgy özönltek be, s egy-egy posta ez ügyben 3-400 levelet is hozott. Két hónapon belül az egész 5000-nyire rugó kiadást szétosztották. A kérvényezők 90 százaléka azután be is jelentette vásárló szándékát. Sokan felkérték az értesítő-irodát arra, hogy a vásárolni szándékolókat helyet vizsgálta meg, melyet az értesítő, s közölte nézetét a vásárolni szándékozónak. Ez az eljárás csaknem minden esetben azonnali eladást eredményezett. Az iroda teljesen díjtalanul mindent megtett arra nézve, hogy az eladót és vásárlót közvetlen összeköttetésbe hozza egymással.

Körülbelül egy millió dollárt fektettek a múlt évben New York állambeli kis farmokba, melyek értéke 300 dollártól 30.000 dollárig rugott.

A vásárlók nagybörze része New York városából és környékéről jelentkezett; de számosan jelentkeztek a nyugati államokból és Canada északnyugati részéből, valamint az egész Egyesült Államok területéről is. Sokan fejezték ki abbéli kívánságukat, hogy szeretnének az Egyesült Államok legnagyobb népszerűségnek örvendő államába, New Yorkba visszatérni.

A farm-jegyzékből azóta újabb és nagyobb kiadást készítettek.

Az utóbbi években tapasztalt munkaerőhiány lehetetlenné tette, hogy az államban levő földek kellő megművelést nyerjenek, s ennek következtében a szükséges tej-, baromfi-, tojás-, gyümölcs- és zöldségtermékek nem kerültek oly mennyiségben a piacra, hogy ezáltal meg lehetett volna akadályozni a megélhetéshez szükséges cikkek megdrágulását. A földművelésügyi minisztérium működése ara is kiterjedt, hogy ezeken a bajokon lehetőleg segítsen, s a farmerokat a szükséges munkaerővel ellássa. Több, mint 5000 farmmunkást helyeztek el szintén teljesen díjtalanul az állam különböző részeibe, kik között voltak németek, skandinávok, hollandusok, belgák, svájciak, oroszok, osztrákok, magyarok; sokan voltak az angol gyarmatokról is.

Különösen a tehenészeteknél volt égető szükség sok munkásra a tejfogyasztás rohamos emelkedése miatt. Magában New York városában több, mint 15.000.000 gallon tejet fogyasztottak el a múlt évben.

Az aratás idején szükséges elegendő munkaerő hiánya több milliónyi kárt okozott az államnak; egyetlen megyében 500.000 dollárra becsülték annak a gyümölcsnek, burgonyának és zöldségnek az értékét, amely munkaerőhiány miatt a földeken elpusztult. A már művelés alatt levő farmok is könnyen kétszeresre fokozhatnák jelenlegi termelésüket, amely kész fogyasztó piacra találna városainkban, ha volna hozzá elegendő munkaerő.

Komoly kérdést okoz az, hogy honnan fog a most következő tíz esztendőben szükséges tejmennyiség előkerülni.

A földművelésügyi minisztérium buzgón keresi az eszközöket, hogy mint lehetne a gazdálkodáshoz értő bevándorlókat a New York államban való telepedésre rábírní. Minden jó farmer, aki az állam talaját műveli, sok pénzt ér az állam népének, s ezért készek is minden lehető áldozatra.

A bevándorlási kérdés méltányos kezelése szoros összefüggésben van az állam érdekeivel, mert a földművelésügyi minisztérium saját bevallása szerint csakis a bevándorlóktól lehet várni e gazdasági kérdések megoldását azáltal, ha ezek az állam földjén letelepednek gazdasági munkát végezni. — Szükségünk van bevándorlókra, — mondja a földművelésügyi minisztérium, — de meg kell őket válogatnunk, mielőtt beengedjük. Ha azonban egyszer behoztunk, fogadjuk őket mint barátokat, s értesítsük meg velük, hogy New York állam népe emberies érzéssel van iránjukban.

Liget Imre.

NÉMET VONALAK MOZGALMA.

MÁR MOST KÉSZÜLÖDNEK A MAGYAR KIVÁNDORLÁSRA.

Az Egyesült Államokban még alig indult meg a munka s a német hajóvonalak a kivándorlásnak e legmegbízhatóbb fokmérőit, máris utaznak a magyarok pénzére.

A német vonalak persze tudják, hogy mindazok, akik Magyarországból ide-töröknek, leginkább a magyar kikötőn át, Fiumén át veszik az útjukat. Szálka volt ez a 5 szemükben már akkor, amikor Tisza István megkötötte volt négy és fél évvel ezelőtt a Cunard-vonallal azt a hírhedt szerződést. Mindnyájunknak emlékeztében van még az az elkéseredett harez, amelyet a többi hajózási vállalkozások s különösen a német vonalak a Cunard-vonalnak fumei ága ellen indítottak. S mindnyájunknak emlékeztében van az a nyers erőszak is, amelyet Tisza István közegei akkor kényszerítették a kivándorlókat a Fiumén át való utazásra.

A *Bevándorló* akkor állandóan foglalkozott azokkal a botrányos dolgokkal. Azóta Tisza István megbukott, a Cunard-vonal pedig belépett a konferenciába, ami annyit jelent, hogy alávetette magát a hajózási vállalkozások szövetségére által diktált feltételeknek. S a következménye az lett, hogy a magyar kivándorlók adták meg annak árát. A Cunard-vonal felemelte a hajójegyek árát s miután a kivándorló magyarnak muszáj volt Fiumén át menni, megessett az a még most is meglevő botrányos dolog, amelyről ismételve vezércikkünk, megessett az, hogy a kivándorló magyar nyolc dollárral fizet többet a magyar vonalon, mint az ugyanazon vonalon utazó osztrák.

Felhívtuk erre a szegénytelen állapotra ugyan a magyar kormány figyelmét, de ez a kivándorlóval legfeljebb annyiban törődik, hogy Madarász képviselőket küld ide „tanulmányutra”, egyebekben pedig más dolga van. Párhuzamos reformokat kell csinálnia s más egyéb isten esodáját.

Most megint megindul a kivándorlás hazulról. Aratnak majd megint a hajózási társulatok. S a német vonalaknak fáj a foguk a kivándorló magyar ember pénzére. Tudják azonban, hogy Fiume felé kergetik a magyart még most is.

A hamburgi vonal ennek elejét akarja venni. Körlevelet intézett az Egyesült Államok területén levő összes magyar ügyönkökhöz, amelyben arra figyelmezteti ezeket, hogy az itteni magyarok által itt vétessék meg a kivándorolni szándékozók számára a hajójegyeket. Hozzáteszik egyúttal, hogy utleveleikbe iktassák be, hogy Hamburgon keresztül óhajtanak utazni, nehogy kellemetlenségeknek legyenek kitéve.

A német vonalak jogukkal élnek, a mikor minden lehető elkövetnek, hogy minél nagyobb üzletre tegyenek szert s így megkaparintsák a maguk számára a magyar üzletet is. A magyar kormány pedig lábbal tapossa a szabadságnak legkezdetelegesebb elveit, amikor ő akarja megszabni az utirányt ama kivándorló számára, akinek egyebekben joga van kivándorolni.

Ne értsen félre bennünket senki sem. Mi nem ütjük a dobót a német vonalak javára. Ellenkezőleg. Mi üdvözljük legnagyobb örömmel a magyar vonalat. Mi méltányoljuk leginkább azt, hogy a kivándorló magyarnak nem kell idegen országokon át utazni, hanem egyenesen magyar földről teheti meg az utat Amerikába. De azt akarjuk, hogy a kivándorló magyar önként választhassa és válassza a vonalat, ne pedig csendőrkkel kényszerítessék Fiuménak. Mi azt akarjuk, hogy a magyar vonalon ne nyúzzák a magyar ember börtét az osztrák utasoknak előnyére.

Ha a fumei vonalon tényleg otthon fogja magát érezhetni a magyar, ha ne-

ki nem kell az osztrák utasnál magasabb árat fizetni a hajójegyért, ha a kormány gondoskodni fog arról, hogy a magyar vonalon kellő kényelme és emberi ellátása lesz a magyar utasnak, akkor a német vonalak hiába fognak fészkelődni, a magyar kivándorló, a magyar visszavándorló készségesen a fumei utat fogja választani.

Most, hogy a magyar kivándorlás ismét nagyobbarányokat fog öitni, a kérdés égetővé válik. Ne itt tanuljanak a képviselő urak, hanem Fiumében. Ott nézzék, hogy minő sérelmeket ejtenek a magyar kivándorlón és ezeknek a sérelmeknek az orvoslásán fáradozzanak.

A fenti sorok már meg voltak írva, mikor egy kábelsürgöny azt hozta hírről, hogy Hadik gróf belügyminiszteri államtitkár Budapestről Berlinbe és Hamburgba utazott, hogy a német vonalakkal a kivándorlás szabályozása dolgában tárgyaljon.

Ezen tárgyalások okát és célját mi felismerni nem bírjuk.

HALÁL-LIGA.

A múlt hetek békés híreit megint fegyverzörög váltotta fel. A Balkánon megint nyugtalanok. Különösen Szerbiában.

Igaz ugyan, hogy a szerb kormány Achrental külügyminisztert arról biztosította, hogy minden kihágásnak elejét fogja venni, de ennek a biztosításnak még csak erkölcsi értéke sincsen. Mert ha a szerb kormány meg is volna a hajlama a béke fenntartására, a most alakult párt, mely minden áron háborusdít akar játszani, meghéitja annak a hajlamnak érvényesülését.

Ennek természetesen következménye az, hogy Ausztria és Magyarország sem maradhatnak tétlenül. A szerb és montenegrói határokon már ott vannak a közös katonák. Ez annál szükségesebb, mert a szerb igazán kezdenek szemtelenkedni. Így egy kábelsürgöny szerint egy a Duna magyarországi partján dolgozó mérnökösporra lövöldöztek. Maga a szerb trónörökös is élesíti az ellentéteket. A minap az utcaán megsértette az ottani osztrák-magyar követet, aki nem köszöntötte a szerb trónörökösöt, mivel nem ismert rá. A trónörökös kérdőre vonta a követet, ez bocsánatot kért, de a faragatlan György egy sértő kézmozdulatla tovább állt.

A szerb asszonyok megalakították a HALÁL-LIGÁT. Az asszonyoknak a fejébe szállt a harez kedv és fel akarják vétetni magukat a rendes hadseregbe. Miután ez lehetetlen, halál-ligát alakítottak Ausztria és Magyarország ellen. A liga a szerb társadalom mind rétegeiből alakult s megalapította egy hatvankétéves asszony, akinek férje a Törökország elleni háborúban esett el s akinek fia egytől-egyig szerb katonák. Az asszonyok és leányok mindennap katonai gyakorlatokon vesznek részt s megvannak győzödvé arról, hogy nagy hasznára lesznek hazájuknak.

Ez a szerb fészkelődés megérdemelne a megleckéztetést s valószínű, hogy a nagyképűsködést nem is fogja sokáig eltűnni a kettős monarchia.

A TÁNCZ ÁLDOZATA.

Turner Ruby a Pennsylvania állambeli Altoonának legszebb leánya. Magától értetődik, hogy kijut neki minden mulatságra való meghívásból. És a szép Ruby nem utasítja vissza a meghívásokat.

Nappal keményen dolgozik egy gyárban. Éjjelenként pedig tánczol és sok esetben a tánczteremből ment ismét a gyárba. Szombat este is tánczolt. Javában járta, mikor aztán egyszerre elhalványult, összereszkadt s néhány pillanat múlva meg is halt.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

NYILT LEVÉL KOHÁNYI TIHAMÉR URHOZ. Vettük a következő levelet: A *Bevándorló* tek. szerkesztőjének. Sziveskedjék alábbi közleménynek becses lapjában helyt adni. KOHÁNYI TIHAMÉR urnak, a *Szabadság* szerkesztőjének, 314 Seneca street, Cleveland, O. Tisztelt Kohányi Ur! Lapjának 272-ik számában a következő hír jelent meg:

Uj karkáplán.

Az Egerben megjelenő „Hevesvármegyei Hírlap“ nov. 1-i számában a következő hír jelent meg:

„Egyházmegyei hír. Perényi László eddigi amerikai plébánost, az egyházmegye költékébe visszavétele, egri főszékesegyházi karkápláná és hitoktatóvá nevezte ki a bíboros-érsek.“

A hírhez csupán azon megjegyzést fűzzük, hogy a karkáplánok sohasem emelkedhetnek magasabbra, s így Perényi László az öreg Lyceumban fogja leélni életének hátralévő napjait, — karkápláni minőségben.

E hírhez fűzött megjegyzéséből ráismerem öntre, Kohányi ur. Világ kezdete óta ugy volt az, hogy bizonyos állat mindig megrugdolta az oroszánt, de csak akkor, ha tudta, hogy már nem árthat neki.

Az az egri karkáplán, — aki sohasem emelkedhet magasabbra, nyugodtan élheti le hátralévő napjait, mert a miért Amerikába jött, amit kötelességévé tettek, azt elvégezte. Felépítette a *New Yorki római katolikus magyarok templomát*. S bár nem emelkedhet magasabbra, tudommal mégis Perényi László volt az, aki a bíboros-érsektől, dr. Samassa Józseftől 2000 koronát kapott erre a templomra 1906. augusztus havában. Erről nem emlékezett meg az ön lapja.

De ha megemlékezünk a magát védeni képtelen, megrugdosott oroszántól, megbocsát Kohányi ur, ha megemlékezem önről is.

Kohányi Tihamér volt az, aki azt hiszgelte, hogy megalapította a „Magyar Nemzeti Szövetség“-et. A Szövetség megbukott. Kohányi Tihamér segített a „Cuyagoha Saving Bank“-ot a magyarok legbiztosabb bankjává tenni. A bank megbukott. Kohányi Tihamér támogatta a „Betegséggyógy-

Egyetlek Szövetség“-et megbuktatására a „Sz. Mária M. P. R. Kath. Szövetség“-et. A kath. szövetség ma a tönk szélén áll. Kohányi Tihamér volt az, aki a new yorki r. k. magyar templomban 1906. február 20-án életre hívta „Amerikai Magyar Szövetség“-et vezetőjét egyéni hiúságból magához ragadta. A Szövetség ma, — teljesen ugyan nélkül — a tönk szélén áll. Kohányi Tihamér volt az, aki földönfutóvá tette az első amerikai magyar r. k. plébánost, Böhm Károlyt, aki tizenöt esztendő fáradtságos munkával teremtette meg Ameriká legnagyobb s teljesen adósságmentes templomát és iskoláját, azért, hogy egy magáról elfeledkezett hecckáplán, Szepessy Gyula segítségével, feldulván az összes amerikai kath. magyarok egyházi békjét, megingassa az Amerikában épült 32 r. k. magyar templomot. Kohányi Tihamér teremtette meg az amerikai magyarok egyházaiban az anarchiát. Kohányi Tihamér volt az, aki 1904 január havában engemet, akkor a „Tárogató“ című hetilap szerkesztőjét azzal a váddal jelentett fel Washingtonban, hogy *lapomnak magyar soriniszta irányával ártok az Egyesült Államoknak. Kohányi Tihamér alakította a „Magyar Sajtószövetség“-et. Hol van?*

És bár oldalakra terjedhetne a Kohányi Tihamér érdemeinek felsorolása, végül csak azt jegyzem meg, hogy Kohányi Tihamér volt az, aki kölcsönvéve Zseni József eszméjét, az amerikai magyar hírlapírókat becsapva, a saját hiúságát legyezgetve egymaga akarta a budapesti Washington-szobrot felállítani. S mert nyilvánvalóvá lett, hogy itt, eme szobor körül, csak egy minden emberi gyarlósággal bőven rendelkező, de egyebekben megtevélyedett emberről van szó, megkapta az amerikai magyarság azt az óriási pofoncsapást, hogy az öklömmel Washington-szobor leleplezésén se az amerikai, se a magyar kormány nem képviseltette magát.

S bár még most is sajog az amerikai magyarság képe ettől a pofontól, egyből elégtételt nem kaptunk a magyar kormánytól, mint azt, hogy Kohányi Tihamérnak a lapját, a legnagyobb [?] és legelterjedtebb amerikai magyar lapot [?] kitalította Magyarországból. Ezen kitalítási rendeletét a kormány ma se vonta vissza.

S mert ez a kitalítás él, nemcsak él, de az amerikai magyarságot sérti, itt kérem meg t. Kohányi Tihamér urat, hogy — nem fura-e az, mikor ő rugdalózik? Ne feledje el Kohányi Tihamér ur, hogy ma már még az ordítását se hallják az amerikai magyarok szamarának. Ugyan, ugyan, ki veszi észre akkor a rugdalózó szamarát — odahaza.

Önt, Kohányi Tihamér ur, csak azok veszik észre és csak azok dicsőítik, akik hazulról görbe utakon jöttek, s itt az a mesterségük, hogy az amerikai magyaroknak józaneszül és becsületesen dolgozó részét névtelen feljelentésekkel megrágmazzák.

Nem ön vezeti a magyarságot, Kohányi ur. Az ön munkájának — nyoma nem marad. A tisztességes uton haladó, templomokat építő papok azok, akik a tisztességes sajtó segítségével megrágnák a magyarság maradó emlékoszlopait.

A munkában kifáradt s pihenésre rászolgált papokat hecckáplánokkal, névtelen és piszkos feljelentésekkel ki lehet szorítani az amerikai magyarok templomaiból, de a templomot egy szárm rugása nem dönti romba.

Ezért nem hallatszik el egy szármának ordítása még az egri öreg Lyceumig sem, ahol egy sohasem emelkedhető karkáplán jóleső tudattal gondolt arra az időre, amikor a szamarak éktelen ordítása ellenére is megrakta annak a templomnak az alapját, a hol ma is dicsérik az Istent, s dicséreni fogják — még pedig magyar nyelven — mindaddig, míg magyar lesz New York városában. Isten önnel, Kohányi ur. Tisztelettel Perényi Béla, 335 E. 14th street, New York.

A BEVÁNDORLÁS MAGYARORSZÁGBÓL. Mig a mult héten a magyarországi bevándorlás íjesztő módon felszokott a magasba, azalatt a lefolyt héten lepadt a bevándorlás. Ez azonban korántsem azt jelenti, hogy a kivándorlás Magyarországból a tél dacára meg nem indult. Hazulról vett értesüléseink szerint az ország minden vidékén csapatokban készülődnek a kivándorlásra, különösen a fajmagyar vidékekről.

A lefolyt héten *négyszázötvenhatan* érkeztek ide Magyarországból, köztük 156 fajmagyar, 123 tót, 78 sváb, 66 horvát és 41 román.

New York államban maradt 19 magyar, 16 tót, 3 sváb, 6 horvát. *Pennsylvania*ba ment 18 magyar, 23 tót, 8

Alapították az 1880-ik évben.

Egyenlő aróval.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓJEGY- ÉS KÖZJEGYZŐI IRODA.

A PENNSYLVANIA VASUTTÁRSULAT EGYEDÜLI MAGYAR FŐÜGYNÖKSÉGE
1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA. 207 SIXTH AVENUE, HOMESTEAD, PA.

KÖLDUNK pénzt az 6-hatású gyorsan és biztosan; a legrovidebb időn belüli kábesztést a pénst kintléltetést is az eredeti postai feladó-vényre. VBSZÖNK és ELADUNK külföldi pénzeket, Pennsylvánia állam bankházaiban nagy részben a mi lényük el hazai pénzre. Pénzünket elfeladják magátról és fizetünk kamatot; kiváncságnak állhatunk bármely hazai bankban, vagy a Magyar Királyi Postaközvetítőházban és becsereztetjük az eredeti betétkönyveket. ELADUNK HAJÓJEGYEKET bármely hajóra a hajótársulatok eredeti árán és nagy kifizérésekkel. ELADUNK HAJÓJEGYEKET mindenütt a kollé védelemben részeseink. JÓGI, KATONAI, telekkönyvi és hazai peres ügyekben szakértelmünkkel gyorsan és pontosan járunk el. ELFOGADUNK betéteket a Duquesne Magyar-Amerikai Takarékos és Hiteltársulat javára is.

The American Savings & Trust Co., Duquesne, Pa.

ALAPTÖKE ÉS FÜLÖSLEG \$175.000.00.

Allami ellenőrzés alatt álló takarékpénztár négytízmillió dolláros tőkével, hol a magyarok kamattámogatás mellett a legbiztosabbban őrizzék meg pénzüket.

IRJON ÁRJEJYZÉKÉRT E CZIMR E:

JACOB KLEIN

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA.

sváb, 4 horvát. *Ohio* államba utazott 25 magyar, 12 tót, 17 sváb, 10 román. *New Jersey* államba ment 13 magyar, 16 tót, 4 sváb, 7 horvát és 2 román. *Connecticut*ba utazott 5 magyar, 4 tót, egy sváb, 2 horvát. *West Virginiába* ment 9 magyar, 3 tót, 5 horvát. *Missouriba* utazott 13 magyar, 7 tót, 13 sváb, 2 horvát. *Michigan*ba ment 8 magyar, 7 tót, 18 horvát, 6 román. *Illinois* államba utazott 15 magyar, 11 tót, 12 horvát és 8 román. *Indianába* ment 23 magyar, 14 tót, 15 sváb, 15 román. *Wisconsin*ba utazott 8 magyar, 10 tót, 17 sváb és 10 horvát.

NEW JERSEY ÁLLAMBELI OLVASÓINK FIGYELMÉBE. Tisztelettel értesítjük *New Jersey* állambeli olvasóinknak, hogy az állam egész területére nézve TÓTH BÉLA urat, trentoni székhelyvel, biztuk meg a *Bevándorló* képviselével. Tóth ur idő-ről-ről meg fogja látogatni *New Jersey* állam minden egyes magyar telepét s reméljük, hogy régi barátaink szívesen fogják őt támogatni nehéz munkájában. Természetes, hogy Tóth ur előzetési és hirdetői díjakat felvehet és nevünkben nyugtázzhat.

UJ MAGYAR LAP PHILADELPHIÁBAN. *Rácz Rónay Károly* kollegánk, az *Önállás* szerkesztője, december első hetében *Idő* cím alatt

irodalmi és művészeti havi folyóiratot indít meg. *Rácz Rónay Károly*, akinek írásaival lapunk olvasói a „Bevándorló“ hasábjain is találkoztak, hivatalos újságíró. Fia tal ember, aki még teljes eszményiséggel hisz az írott és nyomatott betűnek nagy hivatásában. Kétségtelenül jó folyóiratot fog nyújtani, amelyre már most felhívjuk olvasóinknak figyelmét.

KONTA UR NYILATKOZIK, HOGY NEM NYILATKOZIK. Megirtuk lapunk előző számában, hogy *Konta Sándor* jeles hazánkfi és a „Bevándorló“ munkatársa magyarországi utjáról visszatért *New York*ba. Megirtuk azt is, hogy magyarországi élményei felől meg fogjuk interjúvalni *Konta* urat. *Konta* ur azonban csak annyit akart nekünk elárulni, hogy magyarországi utjáról nagyon meg van elégedve. Egyben felkért bennünket annak kijelentésére, hogy mindaz, amit az angol és német lapok a „Lilium“-üggyel személyével kapcsolatban

IRIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB példaképek. Főkioldók: *Wharntonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem*. Füzlet: 127SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

TÁRCZA.

AZ ÉNEKESNŐ FÉRJE.

Irtá: Sas Ede.

I.

A fiatal urak ott ültek a ligeti vendéglő tornácán, a szellős, hűvös, gyönyörű májusi éjszakában. A kert friss, zöldesipkés ruhába öltöztette a tavasz, s a zsenge, fide lombokat ezüstös fényvel hintette meg a villamos lámpák ragyogása és az ágbogon enyhén átsűrűlő holdugár. Az asztalok mellett már csak elvétve ült egy-egy késői vendég, akiknek hízogóan pengett valami édes dalt a cigány, s a halk, bübajos pizzicato ugy hangzott, mint az illatot, költészetet, tavaszt árszó rüggpattanás... Az ifju urak mind kifogásalan esti öltözékben voltak, kemény inapnézők vakítóan tündököltek a fekete kabátok keretéből. A színházi bemutató után hajtottak ki vacsorázni; erre vallott az is, hogy felöltök mellé a fogásra oda voltak akasztva a műlévezt nélküliözhetetlen eszközei, a látóvok is, melyek a színpad szépeit legalább sóvár pillantások számára kívánatos közelségbe hozzák. Éppen koezeintásra emeltek a poharaikat, amikor egyikük felkiáltott:

— Igaz is, fiuk! Milyen szórakozott is vagyok!! Majd elfelejtettem megmondani a nagy újságot. Lisznyai Margit válik az urától...

Még a koezeintás is abbamaradt, felemelt poharát mindenki visszatette az asztalra, annyira meglepte őket ez az újdonság. Különösen Szováthy Endre nézett álmálkódva a híromdóra.

— Lehetsz! Honnan tudod?

— Hó, egészen illetékes helyről. Ne gondold, hogy az öltöztetője pletykázta. Maga az ügyvédje mondta, aki már be is adta a keresetet. Persze, ő is csodálkozott, mikor a kacagó, gömbölyű csoda zell a megbízással kereste fel.

— De hát mi ütött hozzájuk? — csóválgatta a fejét egy élemedettebb gaval-

lér. — Hiszen ugy éltek, mint a turbékoló gerliczék...

— No, hát én meg csöppet se csodálkozom a dolgon, — fújt nagyot a szivarából egy megdöbentően szöke és megdöbentően ifju levante. — Ellenkezőleg: akkor csodálkoztam Margiton, a mikor bekötötte a fejét. Ugy látszik, megjött az ezse a kicsikének, mert akkor határozottan sétálni ment, amikor felesége lett annak a bolondul szerencsés kópénak. Hogy is tudta két évig is kitartani amellet a szürke veréb mellett a ragyogó, tarka énekes madár?

— No, de most már kirepült újra a kalitkából, — hunyorgatott a kopaszodó bácsi. — Annál szabadabban vadászhatunk rá.

— Ugy van! — lelkesedett a szöke. — Gyerekek, én azt mondom, hogy most derül fel a mi hajnalunk. Egy primadonna, aki elvált asszony. Ez már aztán valami! De már erre igyunk!...

Ebben a perczben a cigány kitoró, vérforraló frissre gyújtott. A poharak hangosan összecsendültek. A fiatal urak szemre csillogott, aruk nekípirosodott. Mindegyikük fenéki kibajította a poharát. Csak Szováthy halványodott el; ő alig, hogy ajkaival érintette a vékony üveget. Igyekezett is, hogy hazalopja magát a társaságból, a mely előreláthatóan a liget csicsergő fái alatt fogja bevárni a reggelt, koezeintgatván a jövő diadalaira, a medve, — azaz, hogy a primadonna hóféhr bőrre...

II.

Két évvel ezelőt Szováthy éppen így elsápadt, éppen így zavarba jött, amikor azt hallotta, hogy Margit férjhez megy. Akkor is vidám társaságban tudta meg a nagy újságot: a szigetén, egy jótékonyzélú hangversenyen, ahol a Dalos Színház egyik legfőbb vonzóereje is szerepelt és a szufolt terem tombolva, mámorosan ünnepelte. A hír, hogy a diva menyasszony, egyszerre csak szétrepült és csodálatosképpen lehűtötte a lángoló lelkesedést. Az ifju urak mindjárt nem iparkodtak oly tüzesen pecsényévé tapsolni a tenyereiket. Majd bizony! Ünnepelni fogják

III.

A nemes versenyben az ifju ur, — a ki hunyadmegyei birtoka esinos jövedelmét a fővárosban költötte — nem

maradt egyedül. A kacagó és gömbölyű csoda köré — ahogy a Dalos Színház starját neveztek — most még több udvarló sereglett, mint annakelőtte, a diva leánykorában. Legtüzesebb volt köztük Szováthy, de ő is csak olyan eredményre tudott vergődni, mint a többiek. Meg is mondta egyszer a szép asszonynak:

— Nézze csak, Margit. A hindu asszonyok holtig hívek maradnak a meghalt férjükhöz. Nagyobb biztonság okáért sokszor el is égettetik magukat, hogy igazán hívek maradhassanak. De maga a hindu asszonyok is tulleszt. Mert az elvált férjéhez is hűséges.

— Ugy van, — mosolygott a diva. — Lássá, csakugyan fején találta a szegyet. Hűséges vagyok az elvált uramhoz...

Szóváthy csaknem kihozta a sodrából ez a tréfálkozás. Bizonyos volt benne, hogy az asszony hazudik. Lehetetlen tartotta, hogy ez az életvidám, gyönyörűsége alkotott teremtés a rideg apáca-életre adja magát. Kétségtelen, hogy őt rutul megcsalja. És a férfi föltette magában, hogy megtudja: kivel? Titkon kísérte az asszony lépteit, sőt képes volt arra is, hogy éjszakánként ott ácsorogjon a nyaralótájan, a süri platánok sora alatt, ahol a diva akkoriban lakott. Őrizte a tündérvárat, akár valami féltékeny közepkori lovas. S eltökélte, hogy aki abba a tündérvárba belopódzik, hogy az aranyalmát leszakítsa: menten halál fia lesz.

Egy borus, felleges éjszaka Endre csak azon vette magát észre, hogy egy óvatos alak ott áll a nyaraló rácos ajtaja előtt. A zsebéből hozott kulcsot egycserezen beledugja a zárba, — s aztán eltűnik a czifra, tornyos kis épületben...

Szóváthy urnak földbe gyökereztek a lábái, azért nem tudott az éjfél látogatóra, győztes vérfelgyására rohanni. E rettenetes pillanatban az volt az első gondolata, hogy odarohan és elkezd ránczígni a vasrácsot, fölveri az éjszakát, szörnyű botrányt csinál. Második gondolata meg az, hogy ott virraszt hajnalig, s kilesi, kicsoda e világ

IV.

Elvégre a szép asszony azt tette, amit akart. Azt választhatta az udvarlói közül, aki neki tetszett. Endrét azonban főleg az bősztette fel, hogy oly vakmerően játszott a szigorú szentet. Hát nem is állhatta meg, hogy fel ne keressék és meg ne mondja neki, hogy e hazugságáért mennyire, mily öszintén megveti... Miért nem mondta meg nyíltan: Barátom, maga nincs nyemre, — le is ut, fel is ut!

A diva igen szívesen fogadta. Most is az a kitanulhatatlan mosolygás ült az arcán, amely félig a legnaivabb ártatlanság, félig a legverkergetőbb kaczerés. Még a ruhája is ezt a vegyüléket fejezte ki. Világoskék pongyolát viselt, de a szövet oly vékony volt, hogy a karjain áttetszett a rózsás bőre. A kék a tisztá ég színe. A rózsaszín a kaczerésé...

— Nos, mi jóban jár nálam, kedves barátom? — Semmi jóban. Csak azt jöttem megmondani, hogy előttem ne játsza többé az apácát. Megtudtam ám mindent. — Mindent? — Igen. Hogy magának kedvese van.

A diva elnevelte magát. Mintha valami aggodalomtól szabadult volna meg. Lekuporodott a diván sarkába és helyet mutatott Szováthyknak is. — Édes barátom, maga most oly ideges, akár egy rajongó diák. Pedig én tapasztalt világfinak gondoltam. Hisz volt már magának kalandja elég szép

irtak, némely riporter fantáziájának tudandó be. Konta urnak eszéágába sinesen olyas vállalkozásba bocsátkozni.

BRONZKOSZORU A KOSSUTH-MAUZOLEUMRA. A márczius 15-iki bizottság a minap New Yorkban megtartott ülésén egyhangulag elhatározta egy mozgalom megindítását aziránt, hogy a Kossuth halálának legközelebbi évfordulóján Budapesten felállítandó Kossuth-mauzoleumra az amerikai magyarság nevében egy hatalmas bronzkoszoru tétessek le. A koszoru közepét egy bronzrelief díszítene, mely kép azt a jelenetet adná vissza, amikor az amerikai törvényhozás Kossuth Lajost fogadta. A koszoru minden egyes lefelében egy-egy amerikai egyet neve lesz megörökítve. Az eszme végrehajtására felkéri a bizottság az amerikai magyar sajtót és az Amerikai Magyar Szövetséget. Adtak íme a márczius tizenötödiki bizottság szép eszméjét, amelyre talán már a legközelebbi napokban vezetőhelyen fogunk visszatérni.

MAGYAR ZENEISKOLA HANGVERSENYE. *Bányai és Hillinger* honfitársaink New Yorkban zeneiskolát folytatnak. Ez a zeneiskola most hangversenyt rendez, mely vasárnap, november 29-én délutáni 3 órakor fog megtartani a 67—69 St. Marks Placen levő *Odd Fellows Hall*-ban. Zeneértő olvasóink bizonyára szívesen veszik, ha e hangversenyre, amelyen zenei élvezetek várják a közönséget, felhívjuk a figyelmüket.

RIGÓ JANCSI ÉS KIRÁLY ARANKA. Óriási szenzációkról számolnak be *hasábolokban* a budapesti lapok. Azokról a szenzációkról, amelyek — szerintük — a new yorki magyarság körében megestek, amelyekből azonban egy *árva szó sem igaz.* Az egyik szenzáció az, hogy *Rigó Jancsi* és felesége, *Chimay hercegnőasszonyt* New Yorkban *gyilkosság vádja* alatt elfogták. Budapesti lapjaink tudhatják, hogy *Chimay hercegnőasszony* Rigóval sohasem volt Amerikában. Évekkel ezelőtt faképnél hagyta a szép asszony a barna magyar fiút, hogy egy olasz vasuti hivatalnokkal turbékolhasson. Rigó vígan hegedül New Yorkban, amiről a fiatal Madarász képviselő tanuskodhat, aki az ő ezimboráival gyakran a keltetnél hangosabban mulatott Rigó muzsikájánál.

A másik hírt így hozzák:

asszonyval. Hát miért nem tud fölöttem egyszerűen napirendre térni? Mondjuk: valami szebb és bájosabb napirendre?

— Ne üsse el tréfával a dolgot. Engem főképpen az bosszant, hogy maga azt hitte, hogy az orromnál fogva hurcolhat. Játsza az erényhősöt és éjszaka suhan be gavallérja, akár a szobalányához. Maga nekem vakmerően hazudott.

A primadonna felkaczagott: — Pedig nem hazudtam!

Szóváthy szerette volna ezt az aranyzóke tigrisét megfojtani. Vagy még nagyobb gyönyört kívánt magának: szerette volna megverni.

— Nem hazudtam, — ismételte a diva — amikor azt mondtam, hogy hűséges vagyok az uramhoz...

Most már nem nevetett. A tekintetéből, a hangjából világosan látszott, hogy igazat beszél. Maga mellé vonta Endrét a pamlagra.

— Isten neki, látom, hogy el kell magának mondanom mindent. Idestova másfél éve, hogy feleségül mentem Balogh Ambrushoz. Mondhatom, hogy igen boldogan éltünk egymással. Ő ugyan legjobban szerette volna, ha visszavonulok a színpadtól, de én bizony nem tudtam erről az édes boldonságról lemondani. Hanem hát egyszer csak azon vettük észre, hogy mióta asszony vagyok, már nincsenek oly zajos sikereim, nem veszek oly ünnepléssel körül, mint azelőtt. Az udvarlóm visszahúzódtak, ami természetes s velük elmaradt a sok virágos is. Gyakran sirva jöttem haza a színházból: hát nem az vagyok-e, ami régen? Hát még, mikor azt hallottam, hogy az igazgató legfőbb csekély fizetéssel hajlandó a szerződésemet megújítani! Elkecserelem panaszkodtam a vén Gáspár apónak, a fogatlan komikusnak, aki nyíltan megmondta:

— Persze, hogy nem vagy a régi, galambom. Mert asszony vagy, még pedig tisztességes asszony.

— Leánykák is tisztességesek voltak.

— Az más. Mikor még leány voltál: mégis több reménységgel vettek körül.

„Egy magyar leány szerencsége Amerikában. Gyakran megtörtént már, hogy yankee leány magyar gentlemanhez ment férjhez, most aztán olyan esetről kapunk hírt, amikor magyar nőt amerikai gentleman vesz feleségül. Király Aranka színművészeti pályájának még csak kezdetén volt, mikor végzete Amerikába vezette. Itt magyar előadásokon is fellépett s a „Pillangó kisasszony”-ban való játékaról az angol világlapok is hízelgő elismeréssel emlékeztek meg. De angol színpadon is szerencsét próbált. A fiatal magyar színésznő tehetségét és kiváló kvalitását az angol színigazgatók gyorsan felismerték, a legkeresettebb angol színműri pedig részére egy külön darabot is írt, melyben a főszerepét Király Aranka kreálta volna és Amerikaszerző játszotta volna. Épp a szerződés aláírására került volna a sor, mikor Király Aranka egy másik ajánlatot is kapott mr. Henning Ryden hírneves festőművésztől, ki a kezét kérte meg. Az elhatározó pillanatban Király Aranka a színházi szerződés helyett a házassági szerződést írta alá, mi nyomban követett az esketők lelkész egyházi áldása is. Király Aranka tehát a színpad zajosabb dícsőségét a házassági frigy esendesebb boldogságával váltotta fel. A násznút befejezte után a fiatal házaspár felváltva New Yorkban és Párisban fog lakni.”

Hát mi mindenesetre sok szerencsét kívánunk *Király Arankának*, akit a sors sokat hányt-vetett. De nekünk nincsen arról tudomásunk, *Jogy a legkeresettebb angol színműri külön darabot írt volna számára.* A festőművészzel való regényes házasság azonban valóban jól — fest.

A TRENTONI TURNER HALLBAN 25-én, Thanksgiving-day előestéjén lesz a trentoni Első Magyar Társalgó és Betegségelgyűző Egylet bálja, mely szerföltött sikerültnek ígérkezik.

ÖNGYILKOS MAGYAR. *Metényi József* trentoni honfitársunk, akit mindenki ismert és szeretett Trentonban, e hó 19-én, csütörtökön reggel 8 órakor a „Trent House”-szállodában öngyilkosságot követett el és azonnal meghalt. Egy 36-os kaliberű revolverrel a füle tövébe lőtt, amely rögtön halálát okozta. Az elhunytat anyagi gondok készítették e végzetes lépésre, aminek hozzájárult még súlyos természetű idegja is. *Metényi* kölesönt kerestett házaira és mire öngyilkossá lett, felesége és le-

A színésznő, aki leány, mindig érdekesebb, mint az, amelyik feleség. Hozzá még olyan feleség, amelyik végzetekadhatlan mézesheteket él az úrával. A gavallérok elszélednek és könnyebb várnak próbálnak szerencsét. Bizony nem esodálom, hogy az igazgató nem akar ilyen primadonnát tartani. Mennykőbe is! Csak nem fizethet neked erénydíjat!

Gáspár apó felnyitotta a szememet. Tehát a sikereimet, a dícsőségeimet nem annyira a tehetségemnek köszönhettem, hanem... A kőrszék első sorait, a kazinó bérelt helyeit kellett bolonditanom, hogy királynője maradhassak a vászonbirodalomnak! Az uram akkor első haragjában csakugyan végkép el akart vinni a színházról... de hát ebből bizony semmi sem lehetett. Nemcsak az én ragaszkodásom a színpadhoz volt az akadály. De igen prózai körülmények is. Nekünk nagy szükségünk, igen, igen: égető szükségünk volt arra a pénzre, amit én a komédiázásommal kerestek. Az uraságom nem mindig volt ám olyan csendes, méla maczkó, mint mostanában: viharos ifjúsága volt és tekintélyes havi részletekkel kellett leveleznie a multak büneit. Boldogan éltünk, de nem akartunk boldogan élni — egy kunyhóban... Nos, azt hiszem, ön ért engem? Elváltunk — s az én színpadi dícsőségem csillaga újra felragyogott, mert a jó fiuk megújuló reményvel tódultak körém. Én pedig, most már igazán tudatosan, kiszámított ravaszússággal igyekeztem minél jobban elcsavarni a fejüket, hogy minél jobban bomoljanak, hogy minél jobban tolják dícsőségem szekerét. Csak magát nem akartam soha bolondítani, Endre. Önmagától bolondult. De most őszintén feltártam ön előtt a valóságot — és remélem, hogy nem fog elárulni. Mert akkor holnap akár milyen szépen énekelek is, mégis kifütyülnek!

A primadonna esdően tette össze puha kezeiket s a szemében mosoly is ragyogott, meg könyesebb is...

Szóváthy a meglepetéstől zavarodottan hebegte:

— Tehát az az alak, aki tegnap a nyaralóba belopódzott?

nya a kölesönt megszerezték, de az öreg arról már nem tudott. *Metényi* jómódú, vagyos ember volt, több ízben bírt szalont, valamikor a Padderatz Hall bérlelte, legutóbb pedig restauránsüzlete volt. Huszonkét évvel ezelőtt jött Amerikába és 6 éven át közjegyzői minőségben működött. Több trentoni egyetnek tagja, a Trentoni Első Kossuth Ferencz Egyletnek pedig díszelnöke volt számos éveken át. Derék, szerető özege és öt gyermeke, névszerint: Mariska, József, Ferencz, Béla és Emmuska, továbbá kiterjedt rokonság gyászolják az elhunytat, akinek temetése 21-én, szombaton volt a trentoni magyarság óriási részvéte mellett.

LEVÉL. A „Magyar Zászló” plébános-szerkesztőjének, *McKeesport, Pa.* Tiszteendő Atyám, Szerkesztő Uram! Isten büntöml ne rója, nagybecsű lapját nem olvasom. Nem pedig azért, mert én egy amerikai magyar lapról hazafias szellemet, tárgyilagos hírszolgálatot és ismeretterjesztést várok. Tiszteletösséged lapja pedig, — zokon ne essék — ezek hiányában bővelkedik. A „Magyar Zászló” hazafias szelleme, bár — stentori hangon — eget kér, az ukrajinista püspök reverendáján felül nem tud emelkedni. Tárgyilagos hírszolgálatát puffog a felekezeti türelmetlenséget hirdető, tendenciózus szórakétfőtől. Amj pedig az ismeretterjesztést illeti? Nos, erre vonatkozólag meggyőződésem, hogy minden ismeretterjesztésnek alapja az — ismeret.

De, a „Magyar Zászló” „snájdig” pap-szerkesztőjéhez intézven soraimat, tén nincs is helyén a komoly hang. A toll Don Quixotejét komolyan csak az amerikai g. kath. klérus Sancho Panzái veszik.

Enyelegünk tehát.

Azzal kezdtem, amivel már kezdtem is, hogy t. i. Tiszteletösséged becses lapját nincs szerencsém olvasni. Igy hát senki sem veheti tőlem rossz néven, ha azt a közleményt sem olvastam, a mely a „Magyar Zászló” okt. 22-iki számában, „Gary a jövő városa” czim alatt, „Csonka István, buffaloi kántortanító” aláírással látott napvilágot. Mások figyelmeztették rá, s így elolvastam a modern sajtótermékek e titánját.

Tenorja ennek, hogy Gary nem a jövő városa, hanem a bomok, a trempek, a letört egzisztenciák aziluma, hogy a United States Steel Corporation mil-

— Az uraságom volt. Az én szegény uraságom akinek csak titokban szabad a feleségéhez járnia. De higgye el, Endre, nem tart örökké ez a játék. Csak addig, amíg az adósságainkat kifizethetjük... Azután...

Tekintetében a jövő reménye csillant meg. Szóváthy a kalapját kereste. A diva az ajtóig kísérte:

— Ugyebár, ön hisz nekem? Mert ha nem hisz: szívesen meghívom önt egy bizalmas estére, hadd lássa, hogy igazán az uram az éjféli látogató?

Szóváthy kezét csókolta az asszonynak:

— Köszönöm, — mondotta — nem óhajtok tanuja lenni egy ilyen édes idillnek a feleség és férj között...

V.

Aznap este a diva ismét fellépett. Kissé kedvetlennek látszott, de azért Szóváthy, aki ott ült az első sorban, oly dühösen tapsolt, hogy a legkitűnőbb hívatóság siker-szállító se különben. A szomszédait is hangolta, lelkesítette: — Nagyszerű! Tünelményes! Isteni!

Felvonás alatt, a folyosón, szólott is egy pár befolyásos barátjának:

— Fiuk, most telik le a Líznyay Margit szerződése. Képzelték, az igazgató, az a vén kucez, nem akar neki többet adni annál a nyomorúságos fizetésnél, amiért eddig robotolt. Majd beszélünk ám a fejével, hogy ne garaszkodjék, mert velünk gyűlik meg a baja!

S miközben a befolyásos gavallérok nagyban fogadkoztak, hogy a felülmulhatatlan diva érdekében latba vetik a tekintélyüket, Szóváthy Endre visszaballagott a földszintre és a fogai közt mormogta:

— Legalább hamarabb visszafizethetik az adósságaikat...

INGYEN ANGOL-MAGYAR TOLMÁCSOT

küldünk annak, aki a plézaról a magyarok címét beküldi az utca vagy box megnevezésével.

DEUTSCH BROS BANKERS
319 E. Houston St., New York City.

A LEGKEDVELTEBB KARÁCSON YI AJÁNDÉK AZ Ó-HAZÁBÓL
az általunk importált legkitűnőbb magyar borok, pezsgőborok, szilvórium, cognac és hazai likőrökkel összeállított 25 eredeti üveget tartalmazó
Hunga-Win-Gro
néven közismert és általánosan kedvelt ünnepi magyar italválaszték.
Hunga-Win-Gro borok választék szerint ládánként már \$13 ártól kezdve rendelhetők. Rendeléseket decemberi szállításra már most kérünk és december 10-én tul már nem fogadunk el. — Részletes prospektust szívesen küldünk.
AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY
LEOPOLD MOLNÁR, Pres.
200 EAST 10th STREET, NEW YORK CITY.

FÉRFIAK!
Kik ifjúkori könnyelműség és természetellenes kicsapongás szomorú következményeit érzik, ne essenek kétségbe, mert van még segítség, mely ezen bűnös betegség következményeitől megszabadít. Kétségtelen, hogy ezen csunya szenvedély a legborzasztóbb betegségeknek lehet okozója; hátréncz-sorvadás, tüdőszere való hajlandóság, az idegjakok hosszú sorozata egész a tébolydáig. Nem is követhet el a csoda-professzorok és humbug-doktorok annyi csalást senkivel sem, mint e szenvedély szerencsétlen áldozataival. E helyen is figyelmeztetünk mindenkit, hogy lépre ne menjenek ilyen csalóknak. E szerencsétlen szenvedély első következménye az öntudatlanul jövő magömlés, eleinte ritkábban, majd sürűbben. A szem beszárad, kék gyűrűs lesz, majd gyakori féltékenység, étvágytalanság, álmatlanság és idegesség gyötéri a beteget. Ezen bajok ellen egyedül széri a MERSITS-féle SATURNIN. Ezen szer már néhány adag után megszünteti a magömlést és az elvesztett erőt visszaadja. A SATURNIN megszünteti a félelmet, a régi életkedv és önuralom visszatér és a beteges külszint egészséges arccszín váltja fel. 1 üveg SATURNIN ára magyar utasítással Postán küldve 2 dollár 75 cent. Postamegrendelés az ár előleges beküldésével (pénz, bélyeg, vagy money order) történik titoktartás mellett.
Egyedül kapható és megrendelhető a CLEVELANDI VÖRÖS KERESZT (RED CROSS PHARMACY) első magyar gyógyszerárból. Levelet címezze magyarosan így: „VÖRÖS KERESZT” MAGYAR GYÓGYSZERTÁR, 8901 BUCKEYE RD Cor., 89th ST., CLEVELAND, O.
Írjon még ma a most megjelent „HASZNOS TANAACSADÓ” című könyvért.
— INGYEN KÜLDJÜK MEG. —

Fői csak a holdban léteznek, hogy az egész Gary egy homokbuczka, hogy az egész Gary-vállalat „zsidó-humbog”, stb. [Lásd sokkal szebben, sokkal nagyobb jellemző erővel és ékesszólással az eredetiben.]

Eszem ágában sincs, hogy e jeles sajtótermékekkel komolyan foglalkozzam. A „Gary-vállalat” realitásáról nem én beszélek, hanem maga Gary. Gary, az „aczelváros”, a maga rendezett utcaival, modern épületeivel, élénk forgalmával, villamos vasutával, kilenc vasuti vonalával, Michigan tavával, templomaival, középületeivel, iskoláival és azzal a — czikkiró által számba sem vett — tizenkétezer munkáskezzel, amely szorgos hangya példájára, éjjel-nappal hordja a téglát, az építőanyagot, a világ legnagyobb aczel-telepéhez. De a vállalat realitásáról nem csupán Gary beszél, hanem beszélnek mindazok, akik — minthogy hittek a város jövőjében — alkalmas helyen és időpontban igyekeztek területhez jutni. Hogy a „United States Steel Corporation” milliói csak a holdban léteznek? Itt már a kántor-tanító ur valószínűleg eltevesztette a — kottát. Valószínűleg ezt akarta zengen: A „United States Steel Corporation”-nek milliói még a holdban is léteznek. A bomok meg a trempek Gary-beli ország-lása, oly jól szervezett rendőrség mellett, aminővel kevés város dícselkedhetik, kissé lehetetlen és kissé légből kapott. Egyébként pedig ezt a homokbuczkát és bomfszéklet Taft, az Egyesült Államok elnöke annyira nem tartotta annak, hogy kortes-körútjában látogatásával is megisztelte.

Mondom, eszem ágában sincs, hogy a jeles sajtótermékekkel komolyan foglalkozzam. A „Magyar Zászló” jól értesültségének, közleményei alaposágának, ugy nemkülönbön hírforrásait megbízhatóságának megvilágítása céljából azonban legyen szabad közölnem az alábbi levelet:

Aug. 2, 1908, Lorain, O.

Dear Sir, melyen tisztelt Voleskó ur, amint tegnap este említetem, hogy a multkor nem tetszett eljönni, aszt egy illető jól kihasználta, de mostan még biztosabb veők vannak kezeim között az isten szent nevére kérem ne mulassa el ez különös alkalmat, aminő mostan kezembe van, ha nincs totjai vegeyen fel bárkitől és azonal jöjjön utánam Pocahontasra Va. és megtáldl engemet Anthony Hoch k. k. Plébános urnál még egyszer kérem kedves Voleskó ur ne mulassa el ezen nagyjövőjét mert ez különös jöjjön azonnal, üdvözléssel biztos jövő. Stephen Csonka, Pocahontas, W. Va.

Miután még jelzem, hogy az a Stephen Csonka, aki aug. 2-iki kelettel ezt a levelet írta nekem, azonos a Magyar Zászló Csonka István-jával, vagyok Tiszteendő Atyám, Szerkesztő Uramnak

Gary, Ind., 1908. nov. 18.
Lelkes hiva
Voleskó András.

HÁZASSÁG. *Nádassy Gyula* nyomdász folyó hó 16-án esküdtött örök hűséget a bájos *Sirokay Margitkának*. Az egyházi szertartást Harsányi László helybeli ref. lelkész végezte. Násznapgyok voltak: *Bartha József és Sebess Dezső*.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: *Wharntonban, Alphan, Franklin Furnacen és South Bethlehem.* Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

ELŐFIZETŐINK.

Kellemetlenség elkerülése céljából minden héten e helyütt nyugtázzuk a „Bevándorló”-ra való előfizetéseket. Aki az egyik héten akár ügynöknek, akár posta után fizetett s a fizetést követő számban a megtörtént fizetésről nem találja e rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre előfizetett *Torontóban* főt. Dudinsky Sándor; *Pittstonban* Guttman Andy; *Wharntonban* Bertha M.; *South Bethlehemben* Cziráky Antal, Kiss János, Strausz Salamon; *Detroitban* Hóviz János; *Daytonban* Leopold Gyula, Liszák János; *Philippsburghban* Molnár János; *Alphan* Gyurkovits József, főt. Poliecek Károly; *Martinsereken* Sáfár F., Brunner M.; *Nazarethben* Pearl Lajos; *Magyarországon* Abaujárón Bodnár József.

Félre előfizetett *New Yorkban* Balogh Sándor; *Trentonban* Bodnár János, Takács József, Tresz Gyula, Stolz Márton, Nikories György, Papp Gergely; *Roeblingen* Alter György; *Pittstonban* Orosz György; *Readingtonban* Dobos Mihály; *Palmertonban* Lónya János; *Sheptonban* Neuberger Antal; *Bath Beachen* Boehm S. W.; *Plainsen* Vágási István; *Wimburnben* Fedor András; *Granite Cityben* Gönczy János; *Poughkeepsien* Juhász József; *Scott Havenben* Hatala András; *Elizabethben* Selymeczi Sándor; *Philippsburghban* Major Meyers József, Morvay János, Pataky András, Kiss András, Bistei István, Király Károly, Molnár János; *Martinsereken* Kiss Albert; *South Bethlehemben* Csizmár István, Zsoldos Sebő, Paczona István, Hered János; *Palmertonban* Bodis István.

Negyedévre fizetett *Trentonban* Pandák János, Mészáros István, Jakab Mari, Nagy Lajos, Potinceza József; *Doverben* Diósi Sándor; *Philippsburghban* Bene András.

Dr. HÓDINKA TIVADAR ur Gary-ban, Hammondon, East Chicago-ban és környékén képviseli a „Bevándorló”-t s minő ilyen, előfizetési díjakat felvehet és nyugtázhat.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PENTEKEN.
Szerkesztő és kiadja: SINGER MIHÁLY.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
227 EAST 13th STREET, NEW YORK.
Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Cleveland irodánk:
4813 Portland Ave., Cleveland.
Irodavezető: Braun Ferencz.

Trentoni iroda: 517 S. Broad Street.
Irodavezető: Tóth Béla.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város egész évre..... \$3.—
Egyesült Államok egész évre..... \$2.50
Magyarország egész évre..... \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.
Edited and published by: MICHAEL SINGER.
Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York.
Telephone: 4350 ORCHARD.

Cleveland offices: 4813 Portland Ave.
Manager: Frank Brown.

Trenton offices: 517 S. Broad Street.
Manager: Adalbert Tóth.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City, 1 year..... \$3.—
For the United States, 1 year..... \$2.50
For Hungary, 1 year..... \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905,
at the Post Office at New York, N. Y. under
the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— Csütörtökön van a hálaadás napja. Az amerikai ember pulykát eszik ezen a napon. A bevándoroltaknak pedig a hosszas válság után kenyérük is alig van.

— Hanem azért adjunk mi is hálat az Istennek. Hálat azért, hogy a válság valahára megszűnt s hogy a dolgos magyar ember gyilkos munkája után valahára megkelesheti a mindennapi kenyeret.

— Azok a magyar lapok, amelyek itt Amerikában egekig dícsöztették Savage urat, amiért elnémetesített formában mutattott be az amerikai közönségnek egy magyar darabot s amelyek hátra lehurrogták és becsületükben bántották azokat a magyar embereket, akiknek közvetítésével oly módon került más színházban színre az a magyar darab, hogy az amerikai közönség megtudta, hogy magyar irodalmi termékül van szó, azok a magyar lapok, most, hogy Savage igazán elismerésre méltó dolgot követett el, erről egy szóval sem emlékeztek meg.

— MI vezéreztük méltattuk Savage urnak látogatását a magyar igazságügyminiszternél s a magyar közoktatásügyminiszternél, amely látogatásával Savage ki akarta járni a magyar szellemi termékek védelmét Amerikában.

— Erről Dienes Márton ur egy szót nem írt. Hanem Savage „Teufel-Devil” előadásával tele volt a lapja hónapokon át. Persze ezért fizetett Savage ur. A magyar irodalmi termékek védelme pedig közügy, amiért fizetni nem szoktak. Dienes Márton nem is írt róla egy betűt sem. Bennünket ez meg nem lep. Dienes odahaza is csak akkor szolgálta Szápáry „közügyét”, amikor KÉZZELFOGHATÓAN bizonyították neki, hogy — közügy.

— South Bend-i lapjaink vezetőhelyen foglalkozik Rudnyánszky Gyula ismert letartóztatási ügyével s szórul-szóra azt mondja: „Aki Rudnyánszky Gyulára akarta rástúni a gyűlölet bélyegét, az egyuttal a magyar nemzetnek és az amerikai magyarságnak arcára is rá akarta stúni a gyűlölet bélyegét.”

— South bendi kollegánk tulle a célon, habár mi már a letartóztatáskor kijelentettük, hogy a feljelentés botrányos, felháborító, magyar emberhez nem illő.

— Rudnyánszky Gyula, mikor kiszabadult, felkért bennünket, hogy adjunk helyet egy nyilatkozatának. Készségesen megígértük. A nyilatkozatot még maig sem vettük kézhez. Ha Rudnyánszky Gyula levette az ügyét a napirendről, nekünk nincsen okunk azt minden áron napirenden tartani.

AMERIKAI DOLGOK.

CLEVELAND POLGÁRMESTERE. Johnson Tamással, Cleveland város polgármesterével éppen az ellenkezője történt meg annak, ami Amerikában a polgármesterekkel megtörténni szokott. Johnson ugyanis elvesztette összes vagyonát, 4,000,000 dollárt. Kénytelen volt még a házat is eladni s egy szerény, kis lakásban meghúzódni. Johnson meg akarta a fivére gyermekeinek vagyonát menteni s ahelyett, hogy ezt elérte volna, odaveszett a sajátja is. Johnson most már igazán rá van szorulva a polgármesteri fizetésre, amelyből fivére négy gyermekét tartja fenn.

VANDERBILTNET PERLIK. Ganz Bernát nyolcesztendősi fiát, Miltont agyontaposta Vanderbilt Corneliusné lova. Ganz, aki szegényes ruhajavító üzletéből csak gonddal tudott és tud megélni, levélben kérte Vanderbiltnet, hogy legalább a temetési költségeket fizesse meg. Nem kapott választ. Személyesen ment a híres Vanderbilt-palotába, nem bocsátotta maga elé Vanderbiltné. Erre aztán a szabó kárterítési pert indított 25,000 dollár erejéig. A tárgyalás most lesz s tanukul mennek az összes iskolatársai Miltonnak, valamint a tanítók is, igazolni azt, hogy milyen kiválóan tehetséges fia volt Ganz Milton.

A KIHALLGATÁS. Lapunk múlt számában megírtuk volt, hogy Rockefeller D. Jánost, a világ leggazdagabb emberét, a Standard Oil Co. ellen indított új perből kifolyólag vallomástételre szólították fel. Az első nap a Standard Oil Co. történetének elmondásával telt el. A második napon már elmondta azt is, hogy a Pennsylvania vasutársaságtól 10, a többi vasutársaságtól 22 perzent kedvezményt kapott. Ezen az első két napon azonban a kérdéseket nem az ügyész tette, hanem az olajtársaság ügyvédje, így hát Rockefeller lehetett elővigyázatos a feleletével, esetleg előre is készülhetett rá. A harmadik napon azonban már az ügyész állott elő és vette keresztkérdések alá. Ezen a harmadik napon azonban már cserbenhagyta Rockefeller az emlékezőtehetség. Hanem az ügyész segített neki s — minyelyen legyen mondvá — kihúzta belőle az kihallgatás során, hogy 1898-tól 1906-ig 490 millió dollár volt a társaság osztaléka, hogy 1907-ben a részvényesek 80,000,000 dollárt kaptak s hogy a társaságnak ezenfelül 322,000,000 dollárral a tartaléktőkéjét is szaporították. Kilencz esztendő alatt tehát a Standard Oil Co. 892,000,000 dollár tiszta hasznot nyert.

AGYONLÓTT ÁLLOMÁSFŐNÖK. A New Jersey állambeli Riverside állomásfőnökét, Ballinger Vilmost lelőtte egy eddig ismeretlen tettes akkor, mikor menyasszonyától hazafelé ment. Ballinger állapota válságos; némelyek szerint szerelemfűtés áldozata, mások szerint rablók műve volt az éjjeli támadás.

ASTORNÉ VÉGRENDELETE. A két hét előtt elhalt Astor Vilmosné végrendeletét most bontották fel. A végrendelet nem szól a vagyon nagyságáról, bár kétségtelen, hogy az jóval kisebb, mint hitték. Astorné férje ugyanis végrendelet hátrahagyásával halt meg s a fiát, Astor Jakab Jánost tette a vagyon nagy része örökösének. Astorné most helyreállította az egyensúlyt s fiának csak ékszereket hagyott, míg leányait általános örökösévé tette oly módon, hogy amennyiben megtalálnak halnának el, szálljon a vagyon Astor Jakab János fiára.

LÁZADNAK A MORÓK. A Philippi szigeteken a morók ismét fellázadtak. A szigeteken kormányzója egy ezredet küldött ellenük. Nagyon valószínű, hogy az ügyet békésen fogják elintézni, mert a lázadók aligha fogják felvenni a harcot kétszer oly nagy számban és jól felfegyverzett katonaság ellen.

ERDŐTŰZEK. Kentucky és Tennessee államokban óriási erdőtüzek pusztítanak, melyeknek oltására a környék egész lakossága kivonult.

A VÁLASZTÁS KÖLTSÉGEI. A New York állami választási főbizottság

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyzárutók egyikének. Fiókírodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

bekérte az összes albizottságok által a választások alkalmával kiadott pénzküldők szülő számadásokat.

SOKAT ISZNAK. Az Egyesült Államok katonaságának jelentése szerint a katonaság túlságosan élvezi a szesz italokat, ugyannyira, hogy emiatt még a fisztek fölött is nem egy esetben hadbírósg volt kénytelen ítéletet mondani és nyolczat megbüntetni. A jelentés szerint a kaszárnyák közelében nagyon sok kocsma van s ez az oka annak, hogy a katonai fegyelem lazul.

NAGY SZERENCSETLENSÉG. Brooklynban a Gold streeten egy kanális ásásánál eddig megmagyarázhatatlan okokból kifolyólag gázrobbanás történt, melynek következtében leszáradt a gerendákból összetakolt hűdserű kocsint és maga alá temette a munkásokat. Körülbelül 25 ember lelte halálát a lezuhant gerendák és törmelék alatt.

VÉGE A SZTRÁJKNAK. A Pennsylvania állambeli Morris Runban már egy hónap óta tart a bányászok sztrájkja. Egy pénteken tartott konferencián azonban megegyeztek s tegnap már munkába is álltak a sztrájkolók.

LESZAKADT ÁLLVÁNY. Az Ohio állambeli Daytonban a Mercantile Corporation 150 női munkása le akarta magát fényképeztetni. A csoport beállításában közben az állvány beszakadt és 12 leány súlyosan megsebesült. Wilson Grace és Legler Klara állapota súlyos.

DINAMITROBBANÁS. A Pennsylvania állambeli Brownsville Simpson-bányájában pénteken robbanás történt, mely egy embert darabokra szakított. A többinek még szerencséje volt, a mennyiben őket a robbanás ereje kidobta a felszínre.

AMERICAN FEDERATION OF LABOR. A Colorado állambeli Denverben az amerikai munkásszövetség szombatn tartotta meg évi nagygyűlését, melynek tárgya a szövetség tisztviselőinek választása volt. A gyűlés a szövetség elnökévé újlag Gompers Sámuelt választotta meg.

HAJÓSZERENCSETLENSÉG. A Mount Desert nevű kirándulóhajónak, melyen 250 utas volt, nekiment az Admiral Dewey nevű tengerjáró gőzös. A kirándulóhajó, bár sérülései szinte kijavíthatatlanok, nem súlyos el, sőt egyetlen utasa sem sérült meg veszedelmesen.

CZINCZEL LAJOS ur
Homesteaden a Bevándorló részére felvehető és nyugtázható előfizetési díjakat.

Amerikában a legismertebb megbízható bankok és az összes hajó-társulatok ügyvédje
Kiss Emil
Közjegyző
104 Second Ave.
New York
árjegyzéket

Thomas F. Burke
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
363 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.

HUNFALVY HUGÓ
Hites ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 EAST HOUSTON ST., NEW YORK.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.
Pénzküldemények továbbítására az 6-hazába a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tüzbiztosítás, csomagok kthozatala és hazaszállítása.
Levélczím:
DEUTSCH BROS.,
319 EAST HOUSTON ST., NEW YORK.

A NAGYVILÁGBÓL.

JAPÁN KÖLCSÖN. A japán iparbank a kormány támogatása és jóállása mellett 10,000,000 dollár kölcsönt akart felvenni. Londonban a börzén két óra alatt nemcsak hogy 10, hanem 50 millió dollárig jegyezték kötvényeket. A pénz Koreában történendő építkezésekre kell.

A NAGYHERCZEG TEMETÉSE. A Párisban meghalt Alexis nagyherceg holttestét hazaszállították Szent Pétervárra. A temetésre elment a cázár és a gyalog ment a koporsó után Szent Pétervár utcáin. Miklós cázár 1904 óta nem volt fővárosának utcáin.

PANASZ. A szerbek harezikáltságát jajgatás váltotta fel. Fűnek-fának elpanaszolják, hogy ők békés emberek, de Ausztria-Magyarország úgy megrakta a határokat katonasággal, hogy a szerb kormány ezzel szemben nem képes a békés szerbekkel elhitetni, hogy Ausztria-Magyarország nem készülődik valámirre.

LÁZADÁS AZ INDIÁKON. Az angol kormánynak komoly gondokat okoz a hinduk lázadása. Eddig a hinduk csak imitt-amott, kisebb törzsenként lázadtak fel, míg most az összes hinduk lázadtak fel s felő, hogy az Indiában lévő katonaság nem is lesz elég a lázadás leverésére.

BETEG A PÁPA. A szent atyát a jubileumi ünnepségek s az azzal járó fáradalmak nagyon megviselték. Nagyon meghűlt s pár napig az ágyat kell őriznie. Állapota mindazonáltal nem veszélyes.

A MUSZKÁK AGITÁLNAK. A törökök tudvalevőleg bojkottálták az osztrák árúkat s hasonlóképpen eszelekedtek a szerbek is. Az orosz kereskedelmiügyi miniszter ezt arra használta fel, hogy titkos ügynököket küldött Szerbiába és Törökországba, hogy az orosz kereskedelemnek helyet szorítsanak.

LEINTVE. A hatalmak értesítették Montenegro, hogy hagyjon fel a mozgósítással, mert úgy nem lehet rendet teremteni a Balkánon. És Montenegro szót fog fogadni.

KITÜNTETÉS. Ferencz József a jelenleg Bécsben időző Ferdinánd román trónörökösét a 86-ik közös gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

MEGÉRTETT TRÓNÖRÖKÖS. Szerbiának újabb oka van haragudni. Forgách gróf, Ausztria-Magyarország belgrádi követé nem köszöntötte György trónörökösét. A gróf ugyan bocsánatot kért ezért s azt mondta, hogy véletlenül történt, a szerbek azonban azt mondják, hogy Forgách szántsándékkal tette.

VÉRFPÖRÖG. Az Uj-Pommern szigetepartot a beenszülöttek nekítámadtak családjaiknak és 30 asszonyt felkötöztak. Állítólag az asszonyok el akarták hagyni az ősi vallást s ez volt a rémes vérengzés oka.

HARMADIK BÉKEKONFERENCIA. A holland kormány javaslatot tett egy harmadik békekonferenciának Hágába leendő összehívása céljából.

CASTRO UTAZIK. Venezuela elnöke, Castro, aki hosszabb idő óta betegeskedik, elhatározta, hogy Európába utazik s ott alveti magát egy műtétnek. Az elnök, ha semmi közbe nem jön, ma indul el La Guairából a francia Guadeloupe nevű postagőzösről.

UJ LÉGHAJÓ. Turinból kábelezik, hogy ott két testvér, Gemma Lajos és Antal, egy újfajta repülőgépet találtak fel, mely 2000 láb magasra képes emelkedni és óránként 60 mérföldnyit sebességgel halad.

MAGYAROK, HONFITARSAK!

Ha azt akarjátok, hogy pénzetek innen tíz nap alatt az 6-hazába érjen, vagy ha a legjobb hajókra a legolcsóbb áron akartok hajójegyet vásárolni, forduljatok NÉMETH JÁNOS V. CSÁZSÁRI ÉS KIR. KONZULI ÜGYVIVŐHÖZ. 6 a legrégebbi magyar bankár Amerikában, pontos, lelkiismeretes, tehát a legmegbízhatóbb. Címze:

JOHN NÉMETH
457 WASHINGTON ST., NEW YORK.

LANGER H. SÁNDOR ÉS TÁRSA

1452-3 Ave., New York.
Butor, szőnyeg, kárpitok, ágyneműk.
Uj üzlet, Uj áruk, Uj elvek.
LEGOLCSÓBB KESZPÉNZÁRAK.

KIRÁLYI LÁTOGATÁS. A svéd királyi pár Windsorból, ahol az angol királynál tettek látogatást, Párisba érkezett. Az állomáson Fallieres elnök és a francia kormány tagjai fogadták a vendégeket, kiknek tiszteletére nagyobb szabású ünnepségeket rendeznek.

LECSENDESÜLTEK. A kínai fővárosban, Pekingben, a császár és anyacsászárné halála után kitört elégedetlenség minden komolyabb veszedelm nélkül múlt el. Az új régens, a mint a kormány gyeplőit magához ragadta, első dolga volt, hogy katonasággal tömte meg Pekinget, melynek népe a szuronyal szemben még sem mert oly szabad folyást engedni az elégedetlenségnek, melynek, mint rendezen, az idegengyűlölet volt a fő indító oka. Most már teljes a nyugalom s csupán tulzott elővigyázatból őrzik a követségi palotákat. Pekingben magában a katonaságnak nem is akadt semmi dolga. Az egyetlen Nanking városában volt kénytelen a lovasság a nép közé vágatni, de ennek az összetűzésnek sem esett emberélet áldozatul.

DEFICIT. A német pénzügyminiszter a jövő évi költségvetést a birodalmi gyűlés elé terjesztette. A költségvetés szerint a deficit, melyet még egyelőre nem tudnak mielő fedezni, 100 millió márká.

SOK A MUNKANÉLKÜLI. Berlinben eddig 40,000 ember van munka nélkül. A gazdasági helyzet napról-napra rosszabbodik s felő, hogy a tél folyamán nagy éhínség fog dühöngeni Berlin városában.

A NOBEL-DIJAK. Stockholmól jelentik, hogy a pályadíjakat már kifizették. Az orvosi díj az egyedüli, melynek nyertesében nem tudnak megállapodni. Egyik párt szerint Mentschikoff párisi, másik szerint Ehrlich göttingi tanár érdemli a díjat.

JÓ KERESET.

Tanuljon bábaságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábakra szükség van. Irjon ez címre:

BÁBAKÉPZŐ INTÉZET

8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

J. D. Moskowitz

OHIO ÁLLAM KÖZKEZVELT
BANKARA ÉS HAJÓÜGYNÖKE.

KÉT BANKHÁZ

KÖZJEGYZŐI IRODA.

A HAJÓTÁRSASÁGOK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE.

PÉNZKÜLDÉS

LEGOLCSÓBBAN és LEGGYORSABBAN
A VILÁG MINDEN RÉSZÉRE

JÓTÁLLÁS MELLETT.

Állapított 1898-ban.

J. D. MOSKOWITZ

1441 WEST DAKOTA STREET
és KOSSUTH-TELEP
DAYTON, OHIO.

KAIL G. ÁRPÁD

BANK ÉS HAJÓÜGYEZLETE

— Állapított 1890-ban. —
Közjegyzői iroda úgy hamar, mint amerikai ügyek elfutására. Pénzküldés az 6-hazába hetenként kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

INGYEN

senki sem adhat semmit. Mindenki tudja azonban, hogy

Herz és Deutsch

irodája a legmegbízhatóbb pénzkövetelések azonnali behajtására, törvényes okmányok, meghatalmazások, adás-vevési szerződések, kérévények, kötelevények, konzulátusi hitellestések elintézésére, családi bonyodalmak kiegyenlítésére. Pontosság és lelkiismeretesség a jelszó.

UTLEVELEKET

rövid idő alatt megszerzünk. Utleteket, házakat, farmokat gyorsan eladunk és veszünk. — Minden levél így czimzendő:

HERZ & DEUTSCH

179 EAST 3 ST., NEW YORK.
[Avenue A és B között.]

Hazai Dolgok.

Uj kétfüllérek.

BUDAPEST. Néhány nap óta pénzváltás közben az a kellemes meglepetés éri az embert, hogy a piszkos kétfüllérek között két-három tizkoronás aranyat kap, amit a kereskedő, villamoskalauz, vagy a főpincér tévedésének vél. Pedig dehogyan! Nem tizkoronás aranyak azok, hanem új kétfüllérek, amelyeket a körmozgású pénzerőntözésben 1906-ban vertek, de a kincstár által csak most bocsátottak forgalomba, összesen 3 millió példányban. Az ember önkénytelenül is örövend az új váltópénznek, pedig hát ebből is oly kevés jut az egyeseknek, mint az új huszkoronás bankból; de legalább megvan az a biztonsági tudatunk, hogy amikor az aranyzsinó részfelvételek tesznek a pénztárcainkba, aránylag kevés baczellust raktározunk be. Legjobban persze a gyerekek örülnek az „arany-pénz”-nek, — ők, a boldogok, még azt hiszik, hogy egy ilyen aranykrajczáron meg lehet venni az egész világot...

A festő és a télikabát.

BUDAPEST. Minap délelőtt egy tehetős fiatal festő került a rendőrségre. Egressy-Horváth János a neve, már több szép képet festett, amelyek a Műcsarnokban is ki voltak állítva, de beteg lett, epileptikus s azóta nagy nyomással küzdött és nem tudott dolgozni. Ha néha-néha festett egy képet, s maga hordozta el mindenfelé, ahol gondolta, hogy vásárolnak tőle. De nagyon keveset kerestett és koplalt s rongyos ruhában járt. A múlt télen sem volt télikabátja. Márciusban aztán megismerkedett Botár Árpád építésszel, aki meghívta Ráday-utca 41. szám alatt levő lakására s ott festetett vele egy képet. Ekkor elült Botár télikabátja. Hogy miképpen történt, azt másképpen mondja el a festő is, az építész is. Botár most, egy év múltával feljelentette a festőt a rendőrségen s azzal vádolja, hogy ellopta a télikabátját. A festő ellenben arra hivatkozik, hogy baráti viszonyban volt az építésszel, aki egyszer így szólt hozzá:

— Vidd el a télikabátomat, hiszen látom, hogy nagyon fázol. Nekem ugyanis kettő van.

A festő megköszönte a kabátot és elvitte. A tél elmúlt s ő nem adta vissza a télikabátot, mert azt hitte, hogy Botár neki ajándékozta. A festőt egy tizedrangú szállóban levő lakásáról kiserették be a főkapitányságra, ahol azonban nem tudta bebizonyítani, hogy neki van igazsága. Azt mondja, hogy Botár boszúból jelentette fel. A szerencsétlen embert, akinek most sincsen télikabátja és súlyos beteg, letartóztatták.

Meghasadt a szíve.

BUDAPEST. Az anyai szív tragikus története ez a kis rendőri hír. Szilas Ferenczné ötvenhat éves jómódu urinő nemrégiben temette el egyetlen fiát. A csapás rendkívül leverte a szerencsétlen asszonyt, aki naponta felkereste az újtemetőben korán elhalt gyermekének a sírját. Minap — szokása szerint — virágot vitt ki a temetőbe, de alig ért a fia sírjához, hirtelen összeesett és néhány pillanat múlva meghalt. Meghasadt a szíve. Szilasné csak jóval később találták meg holtan, virággal a kezében. A rendőrség részéről Balogh rendőrfogalmazó és Gály rendőrorvos mentek ki a temetőbe. Hivatalosan megállapították, hogy szívszélhűdés érte Szilas Ferenczné.

Verekedés a korzón.

BUDAPEST. A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankjában együtt dolgoztak György József és Fuchs Béla hivatalnokok. Midőn György József elhagyta a bank helyiségét, összes társaival kezét fogott, csak Fuchs Bélával nem, akinek e helyett ezeket vágta oda:

— Ezzel a pimasz fráterrel majd a nyilvánosság előtt fogok leszámolni!

Néhány nappal rá, estefelé a korzón, egy kávéház előtt ült Fuchs Béla családijával, atyjával, anyjával és húgával. György József arra menet állítólag fixírozta a társaságot. A Fuchs család erre eltávozott és csupán Fuchs Béla maradt hátra, akit, előadása szerint, György azzal inzultált, hogy a lábára hágtott. A fiatal Fuchs ezután atyjáért szaladt, akivel csakhamar visszavért.

— Te gazember, mit akarsz mindig a fiammal, — rivallt rá Fuchs Mór budapesti háztulajdonos, a fiatal bankhivatalnok atya.

— Mi köze hozzá, ki maga? — válaszolt György.

— Én atya vagyok ennek a fiatal embernek — és ezzel esernyőjével ütlegelni kezdte Györgyöt. De nemcsak az

őreg Fuchs, hanem fia és hozzátartozói is ütlegelték Györgyöt, aki viszont lovaglóostorával verte támadóit. A verekedésben sétálók is vettek részt, s annak csak nagysokára vetett véget egy rendőr. Az általános verekedésnek több sebesültje volt. György József csonttörést szenvedett, a fiatal Fuchs pedig könnyebb sebeket. Kölesönös jelentés folytán úgy az őreg, mint a fiatal Fuchs súlyos testi sértéssel vádolva kerültek a bíróság elé. György József ellen pedig a két Fuchs könnyű testi sértés vétsége miatt tett panaszt.

A törvényszék Fuchsékát felmentette jogos önvédelem címén a testi sértés vádjától és csupán a közrend elleni kihágásban mondotta őket vétkesnek, amiért egyenként 70 korona pénzbüntetésre ítélte őket. György Józsefet teljesen felmentette a bíróság az ellene emelt vád alól.

A királyi tábla most hosszasan tárgyalta mindahárom fél felelősségét. Fuchs Béla kihallgatása alkalmával kifejezetten bevallotta, hogy dacára tüzerkatonai voltának, gyáva és állandóan félt attól, hogy őt György inzultálni fogja. Fuchs Mór azzal védekezett, hogy György fiát többször inzultálta és így a kérdéses alkalommal csupán csak fia védelmére kelt. A királyi tábla dr. Farkasházy Zsigmond, dr. Mózes László és dr. Guthi Soma felszólalása után mindhárom vádlottat felmentette az ellenük emelt vád alól, bebizonyítva látván a jogos önvédelem, de a megbízhatatlan tanuvallomásokból még a közrend elleni kihágást sem állapíthatta meg. György és védője semiségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen.

A kadét tragédiája.

ALBERTI-IRSA. Tragikus baleset történt minap délelőtt az innen jövő budapesti személyvonaton. Zelenka Géza 38-ik gyalogezredbeli tiszthelyettes oly szerencsétlenül bukott le a személyvonatról, hogy a nyomban utána haladó tehervonat elgázolta.

A budapesti téparancsnokságunk telefonon jelentette, hogy Alberti-Irsa állomás közelében a Budapestre jövő személyvonatról öngyilkossági szándékból leugrott Zelenka Géza 38-ik gyalogezredbeli tiszthelyettes. Nyomban katonai bizottság ment ki a helyszínre, ahol megállapították, hogy Zelenka tiszthelyettes, akit az Alberti-I állomás városbójában borzalmasan összeroncsolt tagokkal ápoltak, nem követett el öngyilkosságot, a fiatal tiszttel végtelen szerencsétlenségnek áldozata. Zelenka kihajolt és eközben kiesett a robogó vonatból, összetörve magát és eszméletlenül terült el a síneken. A személyvonat után jövő tehervonat aztán elgázolta a szerencsétlen tiszthelyest, aki borzalmas sérüléseket szenvedett.

Zelenka Gézát bevitték a budapesti 17-es helyőrségi kórházba, ahol élet-halál között lebeg a rettenetesen megsemmisített fiatal ember. A hatóság részéről szigorú vizsgálatot indítottak annak a megállapítására, hogy kit terhel a felelősség ebben a szörnyű katasztrófában.

Bombamerénylet egy tanító ellen.

ALSÓNÁNA. Tolnamegye. Adolf Ádám tanító ellen merényletet követtek el. A tanító ablaka alá két alsónárnai legény bombát helyezett és azt felgyújtotta. A robbanás folytán a ház fala megrongálódott, de a szobában levő tanítónak nem történt baja. A csendőrség a merénylőket, Herchet Jakab és Schving Jakab alsónárnai legényeket, a kik a merényletet boszúból követték el, elfogta.

Egy postatiszt öngyilkossága.

ARAD. Rátkai Béla postatiszt a városligetben, idegája következtében, szívenlőtte magát. Rátkai három gyermek atyja volt.

Ünnepelt tanító.

CSÁKBERÉNY. Fejérmegy. Molnár Antal főtanító, 46 évi tanítói működése után nyugalomba vonult és ez alkalomból az érdemes tanítót ünneplés-

ben részesítették. Keitler János címzetes kanonok üdvözölte az ünnepeket megasztáru közönség jelenlétében, kiemelve a főtanító érdemeit, amelyeket csaknem félszázadon át a népoktatás terén szerzett. Az ünnepélyt lakoma fejezte be.

Megszűnt pártlap.

DEBRECZEN. A „Debreczen”, a debreczeni függetlenségi párt hivatalos lapja, megszűnt. A lap megszűnése kapcsolatban van a debreczeni függetlenségi párt elnökeknek provizórs panamájával, amelylyel mi is foglalkoztunk.

Templomszentelés.

KAJ. Vasmegye. Gróf Széchenyi Miklós győri püspök minap avatta fel a kajdi római katolikus templomot. A felszentelésen részt vett dr. István Vilmos megyés püspök, gróf Erdődy Gyula és neje, valamint a megyei előkelőség számos tagja.

A vadászat áldozata.

KAPOSVÁR. Kund Hubert somogyfajsi földbirtokos, a Kund-féle családi hitbizományi uradalom ura, Somogy megye törvényhatósági bizottságának tagja meghalt. Fia volt Kund Béla híres medve- és tigrisvadásznak és ő is, mint atyja, vadászszerecséltenség áldozata lett. Vadászat alkalmával felderzése kilátta az egyik szemét, de a szenvedélyes vadász, miután látszólag felépült, tovább is vadászatott. Szembajából eredő betegsége ágyba döntötte s hiába operálták meg a leghíresebb professzorok, nem tudták megmenteni az életét.

Lépfene Abaujvárosában.

KASSA. Abaujvárosban az utóbbi időben sürin fordulnak elő lépfenemegbetegedési esetek, amelyek eddig két emberáldozatot követeltek. Róth Manó göndi mészáros egy lépfenés marha boncolásakor inficizálta magát és meghalt. Fricskó Bódog, bodolai napszámos pedig egy lépfenében elhullt marha húsból evett és így kapta meg a lépfenét. Beszállították a kassai kórházba, ahol meghalt. A lépfene az állatok közt még egyre terjed.

Diákkongresszus.

KASSA. Az Országos Magyar Diák-Szövetség ezidei kassai kongresszusának védnökeiül a kormány tagjain, a főméltóságok és az ifjúság barátain kívül a város notabilitásait is felkérték. Eddig Vasváry Kolos hercegprímás és gróf Andrássy Dénes 200—200, gróf Zichy Aladár, a királyi személye körüli minisztere 50, Justh Gyula képviselőházi elnök 20 koronát küldtek a diákkongresszus céljaira és a legnagyobb örömmel fogadták el a felajánlott védnökséget. A kongresszus programjának részleteit e napokban már részlegesen megállapítja a rendezőség. A kassai jogakadémia ifjúsága gróf Széchenyi György diák-elnök vezetése alatt széleskörű előkészületeket tesz az ifjúság fogadására.

Kemenczébe dobta a gyermekét.

LUGOS. A közeli Gerbonec községben a minap megrendítő eset történt. Egy Gindu Avram nevű román gazda pálinkától ittasan vándorolt haza és a felesége szemrehányást tett neki az örökös koresmázásért. A részeg embert annyira megdühösítette felesége beszéde, hogy felkapta a bőlesőben alvó három hónapos kis lányát és azt a sütőkemenczébe dobta az égő zsaratnok közé, ahol a csecsemő néhány pillanat alatt összeégett. Az asszony kiáltására összeszaladtak a szomszédok, akik agyon akarták verni a vadállatias apát. Csak a csendőrség tudta megmenteni az agyonveréstől.

Testvérgyilkosság.

MOSONUJFALU. Mikula György, az új bor hatása alatt édes testvérét megölte. Mult vasárnap együtt borozgató Mikula György többek társaságában testvérével, akire már régen haragudott, de haragját mindeztől titkolta. Most is látszólag a legjobb indulattal viseltetett iránta, de amikor a koresmahelyiséget elhagyták, egy kissé

boros fővel, Mikula György, anélkül, hogy egy szót is szólt volna, kést rántott elő, leszúrta testvérét, Jánost. A testvérgyilkost még nem sikerült kézre keríteni.

Pofon a páholy előtt.

NAGYBECSKEREK. Városunkban van színház, a színházban páholy, a páholy előtt folyosó. Nagybecskereken van törvényszék, a törvényszéken bíró, a bírónak felesége. Nagybecskereken van még iskola is, az iskolák fölött tanfelügyelőség, a tanfelügyelőségen tanfelügyelő. Mindezt azért kellett elmondani, mert ebben a történetben hárman szerepelnek: a nagybecskereki színházi folyosó, a törvényszéki bíró, vagy akinek jobban tetszik, a bíróné és végül a tanfelügyelő.

A színházi folyosó csak néma szereplője a történetnek és annyi köze van a dologhoz, hogy rajta történt a dolog. A törvényszéki bíróné és a tanfelügyelő passzív szereplői a történetnek. Aktív egyedül a bíró ur volt. A tanfelügyelő tudniillik elküldte azt a végzetes hibát, hogy inkább a szép bírónéra ügyelt fel, mint a tanra.

Nemrégiben egy páholyba kerültek a nagybecskereki színházban a tanfelügyelő és a bíró. A bírót elfutotta a düh; kirohant a páholyból, és hogy véget vessen a nyíltan terjedő pletykáknak, elérkezettnek látta az időt a cselekvésre.

Kihívatta a páholyból a tanfelügyelőt. A tanfelügyelő kijött:

— Ön irta ezt a levelet? — Kérdezte.

— Igen! — vallotta be a tanfelügyelő.

Ebben a pillanatban hatalmas pofon dördült el. A bíró adta. A tanfelügyelő kaptja. És ezzel vége a történetnek és vége mindennek. Mert a tanfelügyelőt már elhelyezték Nagybecskerekre.

Elítélt rablógyilkosok.

NAGYKANIZSA. Az itteni esküdt-bíróság minap tárgyalta Maxl János koresmáros és Szabó János napszámos bünyűgét, kik a mult év december havában egy közeli erdőben meggyilkolták és kirabolták Szalai Samu nagykanizsai koresmárost. A vádlottak min-

dent beismertek, csupán a gyilkosság közvetlen elkövetését igyekeztek egymásra hárítani. Az esküdtzék mindkettőt rablógyilkosságban mondta ki bűnösnek, mire a törvényszék Maxlt életfogytiglani fegyházra, Szabót pedig tizenötévi fegyházra ítélte. Maxl feleségét, kit felbujtással vádoltak, felmentették.

Elszabadított vonat.

NAGYVÁRAD. Egy elbocsátott fekező gaz merényletet követett el Bokszeg és Botfej között egy vonat ellen. A merénylet könnyű szerrel három emberéletbe kerülhetett volna. A vonat személyzete szerencsés véletlen folytán megmenekült ugyan, de 16 kocsik kiklott és összetört. Bokszeg és Botfej községek határában mintegy 20 kilométernyi vonalon közlekedik a Laender-féle ipartelep tehervonata. A telep vezetősége néhány nappal ezelőtt hanyag viselkedése miatt elbocsátotta Pálkás Sándor fekezőt a szolgálatból. Az elcsapott fekező boszút forralt volt gazdái ellen. Alighogy a 16 kocsi álló vonat beérkezett az állomásra, a fekező elbujt rejtekhelyéről és gyorsan kieresztette az összes fekéket. Mindezt csak pillanat múlva volt. Az iparvonat a megállóhelytől kezdve lejtős pályán halad lefelé. Ennek az utnak, — a fekező gonosz műve után — roppant sebességgel indult a gép. A mozdony személyzete nem vette észre a fokozott sebességet. Mikor aztán a sík pályára érték, észrevették a bajt. A sebesség nem akart csökkenni. A fekező, a vonatvezető és a rendező tüstént kiugrottak a mozdony fülkájából. Idejekorán, mert a következő pillanatban megtörtént a katasztrófa. A kocsi kiskiklott és hatalmas robajjal aláborult a töléstől. Minden összetört. A rendőrség kinyomozta a tettest és letartóztatta.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethelmen. Füzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDÉSRE
SCHWABACH és FIA
KÉT MAGYAR BANKHÁZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET - - NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MASODIK AVENUE, A KIENCZDIK UTCZA SARKÁN.
Kitűnő ételek és italok. Kitűnő ételek és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGANYZENE.

OLCSÓ FARMOK
NORFOLK, nyolcvanezer lakossal bíró város szélén, a déli állami kereskedelmi központján van 300 farm egymás mellett.
Hungarian Farm Colony
Kitűnő zöldség, gyümölcs- és szőlőtermelő, valamint búzát termő fekete föld. HUSZ holdas farm 320 dollártól 600 dollárig. Három szobás új lakóház és új istálló 4 jóság részére 200 dollárért. Négyszobás ugyanolyan istállós 240 dollár. Fizetendő a vételár harmadrésze. Felvilágosítást ad a tulajdonos.
SCHAEFER & RÉDAY
103 PLUME STREET, NORFOLK, Va.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.
FIRST NATIONAL BANK
Összes tőke \$450.000. Beszélnek magyarul.
IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson. ÜGYVEZETŐ: Albert B. Windt.
A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK egy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelet és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ÖN BETÉTEJE ezen bankban teljesen biztos és előleges felmondás nélkül bármikor kivetheti.
BETÉTEIT EGY DOLLÁRTÓL feljebb posta útján is küldheti és mi azonnal megküldjük önnek a betétkönyvecskét. PÉNZTALONK a világ bármely részébe a legjutányosabb áron és a legrovidebb idő alatt.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökei lévén, hajójegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levélileg. CZIM:
FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

A gyöngyöztől.

NAGYVÁRAD. Széll Sándor, a cs. és kir. 7-ik huszárezred szakaszvezetője már hosszú idő óta brutálisan bánik a legénységével. Így például borzasztó bánásmódban részesített egy tánczolni jól tudó parasztleányt, Farkas Pál közhasznát. Mikor ez a multkor fáradtan hazatért, a szakaszvezető maga elé rendelte és órákig tánczoltatta. Amikor kidúlt, ütötte, verte és rugdosta. Minap is tánczolásra kényszerítette, a míg csak össze nem rogyott, akkor azután felrugta. A legény a kegyetlen bánásmód felett való elkeseredésében felakasztotta magát. A katonai hatóság szigorú vizsgálatot indított az embertelen alistsz ellen.

Sztárabaltta a vonat.

NYIREGyhÁZA. Minap kora reggel a Nyiregyháza—Tokaj közötti vonalon a felismerhetlenségig összeroncsolt a vonat egy jól öltözött embert, aki szörnyen halt. A vonattal szembejövő embert a sínparon csak akkor látta a mozdonyvezető, mikor az már csak ötven lépésnyire volt. Vészjellet adott, de fékezni már nem lehetett. S a szerencsétlenül a következő pillanatban keresztülgázolt a vonat. A rendőrség azonnal megjelent a helyszínen és megállapította, hogy a szerencsétlen embert Szuhányi Lászlónak hívják és pinceszér volt a vasúti polgári vendéglőben Nyiregyháza, ahonnan néhány nap előtt kilépett. A jelek arra engednek következtetni, hogy Szuhányi öngyilkossági szándékából került a vonat kezei alá és nem véletlen baleset áldozata.

Öngyilkos városi hivatalnok.

SZEGED. Lengyel Győző városi hivatalnok pillanatnyi elmezavarásban agyonlőtte magát.

A kut tilka.

SZEGED. Horgos határában a szelesényi új major kútjában száz darab szeptember—december hónapokról kiállított Hazai takarékpénztári kötvényt találtak, amely azt a gyanút keltette fel a csendőrségben, hogy büntény történt. A horgosiak állítólag tudnak róla, hogy egy ügynök járt a községben, aki biztosításokat akart eszközölni tőnk gazdáival. A csendőrség valószínűleg tartja, hogy az ügynök, akiről azt hitték, hogy sok pénze van, rablógylóskárnak esett áldozatul. Kicsalták az országutra, ahol elszedték tőle az értéktárgyakat, a kötvényeket pedig elrejtették a kutba. A horgosi csendőrség jelentést tett a titokzatos esetről a szegedi rendőrségnek, mely a csendőrséggel karöltve nyomoz most a rejtélyes ügyben.

Veszedelemes kutfurás.

SZOMBATHELY. A muraszombati főszolgabírónak jelentést tettek, hogy Petáncz és Birószék határában egy kutfurásnál vulkanikus talajra találtak, melyben a gőzök és gázok oly nagy mennyiségben fejtetik a földet, hogy nyílások támadnak, amelyeken nagy mennyiségben hánnya ki a föld a kavicsot és homokot. A nyílásokat hiába iparkodnak betömni, a földből jövő nyomás újra fölveti a földet. A főszolgabíró kiszállt a helyszínre és konstatació, hogy a földből forró gázok szállnak fel. Megállapította továbbá, hogy a gázok egy mélyfúrás következtében törnek elő. Ugyanis Bodlecek József mélyfúrásokat eszközölt Petáncz közelében és a fúrás közben oly erővel törtek elő a gázok, hogy a földet felvetették. Bodlecek ellen engedély nélkül való kutfurás miatt megindították az eljárást.

Rablók garázdálkodása.

TORDA. Torda-Aranyos vármegyében és a vele szomszédos erdélyi vármegyékben több községben, különösen a járásbírósi székhelyen, október hónapban különös rablások fordultak elő. Ismeretlen tettesek behatoltak a járásbírósi, vagy a község háza épületébe és onnan néhány mászányi sulyu Wertheim-szekerényeket pénztől, iratostól együtt emeltek el. Mikor másnap a hivatalnokok a hivatalos helyiségbe mentek, a Wertheim-szekerénynek hiált helyét találták. Legutóbb a felvezérelt a jármai járásbírói székhez kasszáit rabolták el mindenestül. Hasztalan volt a vármegyék csendőrségének és a tordai csendőrségnek minden nyomozása, a Wertheim-szekerények tolvajaira nem tudtak ráakadni. A napokban Horváth Miklós tordai főjegyző és Józsa Pál főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke, egy utbejárás alkalmával Marosludason járt. A község határában utközben egy hegyoldalon egy oláh parasztot vettek észre, aki a kocsiában ülök felé intgetett és hangosan kiáltotta:

— Ide jöjjenek az urak, kincset találtam!

A főjegyző és társa kiszálltak kocsijaikból és odamentek a paraszthoz, aki egy tisztásra vezette őket, ahol egy szétzúzott Wertheim-szekerény és körülötte összevisszahányt iratok és adókönyvek feküdtek. Ezekből megállapították, hogy a Wertheim-szekerény Péterlaka község tulajdona. A rendőrség most ezen a nyomon elindulva, újabb nyomozást kezdett, amelyet Bornemisza Gyula tordai rendőrkapitány vezetett. Valószínű az a feltevés, hogy egész Erdélyben szervezett betörőbanda járt az adóhivatalokban és a járásbírói székelyhelyén és ennek a bandának a tagjai vették el a pénzes szekereket.

Elpusztult község.

TURÓCZSZENTMARTON. Felsőstubbyán minap éjjel óriási tüzvész pusztított, mely a község legnagyobb részét elhamvasztotta. A község felső részén keletkező tüzet az erős szél veszedelmes arányokban növelte és rémesen világította be a tűz az egész falut, amelynek éjjeli álmából felvert lakosai fejesztetten tódult az utcára, és a nagy veszedelem láttára, ki-ki sietett megmenteni, ami megmenthető. Az otthonlevő férfiak emberfeletti munkával fáradoztak, hogy a tűz lokalizálják, de víz hiányában minden erőfeszítésük kárbaveszett. A fával és zsuppal fedett házak gyorsan tüzet fogtak s nem volt semmi hatalom, hogy az egyre erősödő vész erejét megtörje. Már a fél falu lángokban állott, amikor megérkeztek a közeli községek tüzoltói. Egyesült erővel fogtak most már a tűz oltásához. Alsóstubbya, Felsőtűresek, Széklenő, Bodorfalu és Háj község derék tüzoltósága elszántan vette magát a tűz főfészékére s küzdelmes munka után elérték annyit, hogy a község alsó végét sikerült megmenteniük. A tűzveszedelmet növelte az is, hogy a lakosság nagy része, főleg a családanyák, nem is voltak otthon. Élelmet vettek a közeli városok gyáraiban dolgozó férjeik számára. És így valóságos csoda, hogy emberélet nem lett a tűz áldoztatva.

Harc a betörőkkel.

VEZSPREM. Egy betörő belopódzott Kulesár Károly vas- és fegyverkereskedő üzletébe s ott a Wertheim-szekerényt kezdte fészégetni. A házbellek azonban észrevették, hogy betörő jár az üzletben és értesítették a rendőrséget, ahonnan egy szakasz rendőr érkezett, a kik körülállották a házat. Mikor a tolvaj észrevette a rendőroket, a ház magas kőfalára mászott és onnan revolverből lövéseket intézett a rendőrokre, ezek viszont rá. A tolvaj végső szorultságában a ház pincéjébe menekült. Ide a rendőrök nem követték, hanem értesítették a csendőrséget és csakhamar megjelent egy szakasz csendőr és közülök három behatolt a pinczébe. A tolvaj őket is lövöldözéssel fogadta, mire a csendőrök tüzet adtak anélkül, hogy találtak volna. Ellenben a betörő egy golyója kezén megsebesítette a járásörmentert, mire a csendőrök visszavonultak és az állomásparancsnok-sághoz telefonáltak katonai segítségért. Nemsokára megjött egy század honvéd. A katonaság, csendőrség és rendőrség ostrom alá vette a pinczét, újabb behatoltak a pinczébe és néhány lövést tettek. A tolvaj egy lövéstől találya végre összeszett. Erre a tolvajt a mentők elszállították a rendőrségre, a hol megállapították, hogy Kovács Józsefnek hívják, atádj születési tizenkilenc éves vaskereskedősegéd, aki már betöréses lopás miatt büntetve volt.

NO, PARASZT!

A budapesti „A Nap” egy vezércikke.

A földmivélsügyi minisztérium költségvetésének tárgyalása alkalmából közli „A Nap” a következő, kissé keserű, de igaz tartalmú vezércikket:

Füstös kis szobában, rossz ködmönben, szorongva, félve, hogy lesz-e elég enni való, amíg újra akad valamit a kérés, várja a hosszú, kemény telet a kérgesnyerű, munkában leromlott parasztember. Tüzelő sincs elég, a csizma is vedlett, de az urak, nagyságosak, méltóságosak, kegyelmesekek megint az ő baján sirtak krokodilus-könyveket. A

képviselő urak letárgyalták a földmivélségi költségvetést. Átadták néhány rongyos milliót Darányinak. Vegyen belőle versenylovakat, építsen csatornát a nagybirtokosok számára, adjon állami kedvezményt minden hatalmas földesurnak. Az ajkuk pedig — miközben szavazták, szavazták a milliókat — keletes szókra nyitott. A mézzel megkent szavakat a magyar paraszt kapta.

Régi nóta ez. Pénzt, állami birtokot, bérletet, szállítást az uraknak. A paraszt számára itt a sok gyönyörű dícséret. Hej, a magyar paraszt. Milyen becsületű, milyen értelmes, milyen szerény, munkás, háládos. Földet neki, földet a parasztnak, kenyeret, buzát, vetőmagot, igásállatot. Czifrán, sallangosan, émylyitlen szónoklóják el — és mennek a lóversenyre, hogy a parasztok és más nyomorult adófizetők pénzén táplált telivéreken még néhány százszázát szerezzenek a bőséges jövedelmek mellé.

Förtelmes, visszataszító ez a hazug lelkesedés. Hazug saájukról a parasztimádat soha nem hiányzott. De egyetlen talpalattnyi földet még nem adtak neki. Csináltak parcellázást: mikor végképp eladósodott valamelyik hatalmas földesur, akkor közbélepet az állam, hogy az elhanyagolt és egyben kiszarolt birtokért kaphasson háromszoros, négyszeres pénzt. No, paraszt, itt a föld. Turhatod, amíg beleroskadsz. Végül nem tudod kifizetni a szédületes uszortát és ellicizálják alólad utolsó sovány ökrökkel, párnáddal, asztaloddal együtt.

Igy mentik a parasztot Darányiak. Az ígérlet, a mézes-mázos szó csak egy röpköd. De felemelik a kvótát, de megduplázzák az adót, felszórólják a fogasztás árát, hogy ha négy keze volna a parasztnak, ha nem tizenhat órát dolgoznának vele egy nap, hanem húszonnégyet, akkor sem tudná megkeresni. Ez a népszaroló kormányfő, ez a nagyuri érdekszövetkezet megcsalta nemzeti aspirációinkat, csal és ámit, amikor parasztimádról, parasztemtéről mer beszélni.

Igaz, a parasztra szükségünk van. A paraszt, amíg egy kis eladósodott földje van, válszó. Messzi van a világtól. Csak a leghangosabb fogadkozások jutnak el hozzá. Jóhiszemű, őszinte, becsületes nép — és becsületes tételez fel ámitóiról is. A szép szavakkal — addig, amíg — meg lehet ejteni. Csak nem sajnálnak tőle néhány dörgő szónoklatot! Dehogy sajnálnak. Még programot se sajnálnak, programot, hosszú időre. A kormány föellenőre nem tartja elegendőnek, hogy egyik évről a másikra ámitsák, tartásák szóval a parasztot. A föellenőr ur felszólította Darányit, hogy készítsen programot hosszú időre.

Ez már nem ámitás, ez őszinte beszéd. Hosszu idő, jól biztosított hatalom, meleg őrhely: ezek már olyan jelzavak, amiknek tartalmat ad a legőszintébb, a legforróbb koalíziós vágyakozás. A jelszó úgy hangzik, hogy programot a népek, hosszú időre. Magyarra kell ezt fordítani. Ennyit jelent: a nép szédüljön el a mi tündökölő szavainktól. Viszont legyen hosszú a programmunk, sokkal inkább hosszú, mint program. Az önálló vánterület is benne lehet, akár a magyar vezényszó is. És a paraszt megmentése. A kisember istápolása. Ugy igaz az egyik, mint igaz a másik. Egyformán csalják meg mindet, mert van egy nagy, szívüket egyesítő czél: hatalombérlet, hosszú időre.

Ez a hatalmi vágy eddig titkos volt, hiszen átmeneti időről regélt híveinek minden koalíziós vezér. Most már nem takargatják. A koalíziós erkölcsök föellenőre kipattanította. Hanem a programmhoz, még a leghosszabb programhoz is kettő kell. Egy, aki adja, másik, aki elfogadja. Ezt a másikat egyszer már pártatlan sikerrel csapták be. Akkor átmeneti időre szólt az ígérlet és rövid két esztendő alatt minden szavát sárba taposták. Nagyon tanulságos volt ez az idő. Most már szerethetik a parasztot, esőpögtethetik a mézet, forgathatják a szemüket. Lesz megint nagy gázolás, keserves kiábrándulás. De a szerepek megváltak. A legázolt csak egyszer lehetett a nép.

KÁSATORÓ-ISTENES BENÁK.

Lehetnek meglopták a jó öregot.

Nevezetes ember Szegeden Benák János bácsi; ő ama „Kásatoró-istenes Benák”, aki a néhai Dankó Pista darabjában, a Pataki lányok címűben, szerepel. Róla mintázta a híres dal-költő ezt az alakját. Büszke is erre Benák János bácsi. Am egyuttal hálás is az ő nevezetessé tételéért Dankó emlékének és háláját úgy szokta leróni, hogy halottak napján ő is kiballag a temetőbe. Egy nappal november elseje előtt, évről-évre nekikészülődik, mondván:

— Holnap kiballagok a temetőbe, möghallgatom, milyen szépen énekelnek. Hej, mikor még, a Pataki lányok idejében, felhívtak a színházba, a padra, oszt az egyik színész rólam nézte le a bajuszt, a haját, a szakállt, pedig — alig volt, oszt magának ragasztott, a kutyateremtettét. Nem azér mondom, mintha haragudnék, hanem csak — mondom.

Hát ezzel a híres-nevezetes Benák bácsival esett meg, hogy meglopták, miért is elballagott a rendőrségre.

— Hány éves, Benák bácsi, — kérdezik itt tőle.

— Nyolcvanhat, — de löszök vagy más elmultam. Hanem baj hozott ide.

— Ugyan, ne mondja.

— Már miért ne? Hát kéröm, nagyon, de nagyon régóta én vezettem a szegedieket a radnai bucsura. Ugy bizony. Oszt három év óta már nem bir a lábam, dehat öreg vagyok már.

— Halljuk, Benák bácsi, a bajt.

— No, lám. Hát egy kis lábában tartottam a pénzem, ami volt, ugy kurgorttam össze. Oszt tegnap, amíg a templomban voltam, nem elrabolta valami istentelen... Mindent elvit, csak [egy ezüst fészületet vett elő] csak a Jézuskámot hagyta meg a zsivány! Az utolsó garasom is elvitték.

TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár.
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair Jr.

SCRANTON SAVINGS BANK
120 és 122 WYOMING AVENUE, — — — SCRANTON, Pa.
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.

ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIAI TAKARÉKPÉNZTÁR.
LEGRÉGIBB TAKARÉKPÉNZTÁR.

Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.
Kamatokat januárius 1-én és július elsején kifizeti.

BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTOL NYOLCIG NYITVA VAN.

Ez a szép jutalom.

Ily bizonyítványokat kapok naponta kigyógyított betegetimől:

Tekintetes Uram!

Igen kérem, hogy a mai napon, a melyen egy havi gyógykezelése után becses kezelése alól felmentett, őszinte, hálás köszönetemet jelenthessem ki Önnek jó indulatu, őszinten és ami fő, eredményteljes kezeléséért.

En amióta csak emlékszem, — ma 31 éves vagyok — állandóan köhögtem, édes apám 54 éves, nővérem 19 éves korában Tüdővészben haltak el. Engem a katonaságtól 10 évvel ezelőtt szinte tüdőbaj miatt bocsájtottak el, de a baj csak időnként mutatkozván, nem sokat adtam rá magy míg 8 héttel ezelőtt, a bal tüdőm annyira meglelt támadva, hogy éjszakák át ébren töltöttem, s nap közben nem mult el 5 perc, hogy oly roham nem fogott volna elő, hogy a könnyek csorogtak szememből.

Ekkor határoztam el, hogy szakítva a különféle orvosokkal, Önhöz fordulok, s ma újra született ember vagyok. A köhögés megszűnt, a szájbüz eltűnt, s megszűnt az a nyomasztó, levert érzés, mely meggyűlöltette velem a földi életet. Étvágyam vissza jött, sulyban állandóan gyarapodom, s hosszú betegeskedésem, mestereim akadt Önben.

Fogadják kérem úgy magam, mint nóm és két kis gyermekem köszönetét, a kissebbik úgy is szintén Önnek köszönheti rózsás piros nyálával még nagyon soká lehessen a betegek pártfogója.

A fentieket kész vagyok bárkinek, bármikor, akár szóval, akár levélben is bizonyítani és ismételni. Hivatalos helyiségem: cof N. Y. Blue Print Co., 58-60 Reade Str. New York. Lakásom: 398 Jefferson Ave., Glendale, Long Island N. Y. s e két hely bármelyikén rendelkezésére állok honfitársainnak.

Öszinte tisztelője: 1908. Okt. 11.
Horváth Zsigmond

Ily gyönyörű bizonyítványt és ajánlás felkeltheti mindenki bizalmát aki jó tanács és kezelést ohaít, bármily bajban szenvedjen is forduljon teljes bizalommal hozzám: Dr. R. Mielke

With The Collins N. Y. Medical Institute Inc.
140 West 34th Street, NEW YORK.

PRÁGER JÓZSEF

MAGYAR ÜGYVÉD, JOGTANÁCSOS ÉS KÖZJEGYZŐ.
Főiroda: 230 BROADWAY, NEW YORK. Fiókiroda: 238 E. 14-1K UTCZA, 11-1K emelet, ahol naponta est hat órától kezdve találhatók.
ELVALLAL BARMILY PERES ÜGYET MELYNYOS ÁRAK MELLETT.

SZABÓ LAJOS POSTAMESTER

CHROME, N. J. ÉS VIDÉKE

Egyedüli magyar közjegyzője. Hajó- és vasúti jegyek törvényes ügynöke.
Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden réam bízott törvényes ügyeket a legzakézerben elvégzek. Tanácsot és utalgaztást ingyen adok. Czím: LOUIS SZABÓ, CHROME, N. J.

KIS TÜKÖR.

Varju András levele.

Igen tisztelt Misztör Kistükör ur! Az Pestát nem választoták még sztrik klinörnek...

Osztt elmöntem Spiczburgba egy eskzspretrénre, oszt most ott vagyok.

Az utton pedig tanakoztam a misztör Hieskak ural, aki mendzserje vót a Misztör Taft urnak...

— Hau ár je! — mondok neki, mer hogy látam, hogy a dájning kárba mén.

— Vel, vel, priti vel! — mondi és tülem is kérdi, hogy hát én hova menek.

— Spiczburgba, — mondok — a választás mián, mer hogy baj van.

Mán akor ot vótunk az dájning kárba oszt kérdi a Misztör Hieskak ur: — Mit eszöl?

— Semit, — mondok.

— Mé?

— Nem eszik éjel az Varju.

— Mit iszol, mer hogy a dájning kárba nem szabad árni italt.

— Mondok: — Konyakot.

Kihuzot a zsehiből egy flaskát.

— E még a választásru maratv bene, efelejték megini.

— Spiczburgba nem felejtik el megini. Anak erányába menek most oda.

— Hát, mi baj, testvér? — kérdi a Misztör Hieskak ur igen nagy barátcsággal...

— Demán akor a Misztör Hieskak ur nagyon nevetet, oszt monta: — Megájjék kend, én is menek Spiczburgba.

Osztt ugy értünk Spiczburgba. Mentünk igényösen az polgármesterhöz.

A Misztör Hieskak ur bemönt, oszt eczezer csak kigyün. Az polgármestör is:

— Adi az Pesta átreczát. Elmenünk oszt megtugyuk, hogy mi van vele.

Osztt mentünk. En előre mentem oszt szótam az Pestának, hogy ne szójjon senkinek...

— A Pesta meg van választva, én mondom, az citi polgármester. Hijjátok be az Pestát.

Begyüt az Pesta.

— Pesta, te meg vagy választva, eregy a névjegyemel ahoz az urhoz, a kinek az nevét ráirtam, oszt eregy seperi az uccezát. Gó het.

Osztt ahogy az Pesta ement, odaszót az bizoessághol:

— Hijják be az vétört?

Osztt ahogy az vétört begyüt, aszonta neki:

— Kérnye az urakat, mit isznak.

A bizoesság oszt rendöt esupa finom italokat. A Misztör Hieskak ur mög én pedig regeliztünk. Oszt itunk.

De nem együt a töbivel.

Este vót mán, mikor ezelehtöttünk.

— Menek Taffhoz! — mongya Hieskak.

— Gud lak! — mongya az polgármestör.

— Az urak pedig, sokat itak mán a Pesta pézin, mos fizessék ki az mi italunkat.

A bizoesság csak elsavanyodot.

— Kend meg Andy, — mer hogy jó barátok letünk, — gyün velem. Az sztrik klinört nem választják, de én ki-neveztettem az Pestát.

Osztt most éppég menek az polgár-

mester ural, nem tom mit akar velem, de aszt hiszem czuperintendes leszekk. Tiszteletvel Andrew Varju.

NÖK KATONASORBAN.

Francia asszony meglepő indítványa.

A női jogok egyik előharcosa, aki emellett igen szép asszony, a napokban azt az indítványt tette a francia államférfiaknak, hogy a nőket is kényseztítsék katonai szolgálatra.

Pelletier Madelaine, így hívják a me-rész hölgyet, orvosi diplomával bír s városról városra utazott Franciaországban s lángoló beszédekben arról akarta hallgatóságát meggyőzni, hogy az asszonyokból, csakugy, mint a férfiakból, kell kiképzés mellett, igen jó katonák válhatnak. A „Matin” egyik munkatársa felkereste párisi lakásán az agitatórőt s kettejük között a következő kedélyes beszélgetés folyt le:

— Hogy is jutott voltaképpen arra a gondolatra, hogy a nőket katonasorba kell állítani?

— Ennek magyarázata igen egyszerű. Azt mondták, hogy a szavazati jogot azért nem lehet megadni a nőknek, mert nem teljesítik polgári kötelességeiket, így a többi között, nem katonaszkodnak. Jól van, leszünk hát katonák, s végre is, miért ne lehetünk?

— Azt hiszi asszonyom, hogy a nők el tudják viselni a katonai szolgálat fáradalmait?

— Miért ne? Majd készítenek a számunkra könnyebb fegyvereket, s nem fognak hosszú marsokat tenni. Leszünk majd szekerészek, erre a szöglatra egészen jók leszünk. Egyenruhát feltétlenül kell hordanunk. Ez tekintélyt ad. A katonai szolgálat egyné-ségünknek csak javára lesz, hozzászo-kunk legalább egy kis energiához.

JÓJÖN DOLNICZ KÁROLY MAGYAR BANK-ES SZALONJÁBA, aki a legjobb, legfinomabb és legolcsóbb italokat akarja kicsinyben és nagyban...

Magyar fogorvos Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. DR. FRANK KERN 233 EAST, 10 UTCA, NEW YORK.

„A SEHONNAI KISSASSZONY” Amerikai regény — Angolból fordítva. Ez a legérdekesebb regény, amely magyar nyelven mostanában megjelent...

HA SZERETI A FINOM WHISKEYT, írjon nekünk rögön, hogy kaphasson INGYEN EGY KVART legkiválóbb minőségű whiskeyt SECURITY CO., CHICAGO, III.

KUN'S FOREIGN EXCHANGE CO. Braddock, Pa. 1210 Braddock, Ave.

Minden kis hirdetés TIZ szögig — 25 cent. — Minden további szó 2 cent. Kihirdetések előre fizetendők.

KIS HIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEKET elfogad a „Bevándorló” minden úgynöke és a kiadóhivatal: 327 East 13 street, New York.

EGYHAZI ÉRTESETÉS. A new yorki 14-ik utca és 2-ik Avenue sarkán levő ref. egyház lelkéze HARSANYI LASZLÓ. Istenítisztelet minden vasárnap d. e. 11 órakor. Lelekázlak: 210—2-ik Avenue.

MAGYAR EV. REFORMATUS P. EGYHAZ New Brunswick, N. J. Easten Avenue és Hamilton Street sarkán. Istenítiszteletek sorrendje: Vasárnap délelőtt 10 órakor és este 7/8 órakor.

FÖLDVÁSÁRLÓK FIGYELMÉBE! Tudatom honfitársaimmal, hogy Norfolk Va. Kossuthville-i magyar telepen 103 holdas birtokot vettem, itt a föld jó buzatermesre és konyhakertre, amiből 1000 holdakra menőleg termelnek is...

FÖLDET KERESK! Már sok pénzt kadtam egy jó hely kutatására, míg ide vérezt a jó lsten, vettem egy gyönyörű, berendezett 100 holdas birtokot, mert itt látom jövőnk biztosítását...

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyrusítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnacen és South Bethlehem.

KERESEM Kovács Erzsébet Meglécz-I, Abaujm. illetőségű asszonyt, jelenleg Cleveland, O.-ban van. Czimem: Bene András, Box 48 Shimers, Phillipsburg, N. J.

KERESEM Bodnár József Herád-Szurdok, Abaujm. földm. meli. Czimem: Bene András, Box 48, Shimers, Phillipsburg, N. J.

TEJÜZLET ELADÓ. Trentonban, régi, jól bevezetett tejüzlet, mely nincs elhanyagolva, betegség miatt eladó. Az üzlet nagy vevőkörrel bír és szép jövedelmet nyújt szorgalmas embernek.

TIZ DOLLÁR jutalmat kap, aki György Ferenc, — akinek arcképét itt mutatjuk be, — hollétéről biztos felvilágosítást tud adni.

NAGY AZ ÖRÖM Amerika minden magyarlakta helyén, mivel megjelent az ANGOL-MAGYAR TANÍTÓ ÉS ISKOLÁJA című könyv. Ez az egyedüli Amerikában megírt és kiadott, tökéletes és helyes kiejtésű, ellátott, szabadalmazott rendszerű nyelvtan. E könyvből ötven lezékéből magánuton — tanító nélkül — megtanulhat angolul beszélni és olvasni és felvilágosítást nyerhet az amerikai életben hasznos tudnivalókról is.

ISIDOR BRAUN 2554 EAST 43 ST., CLEVELAND, O.

HAZAI PERES ÜGYEKET, valamint fordításokat, okiratok megszerzését és megszerkesztését, hiteltesítéseket és katonai ügyeket gyorsan és pontosan elvégző Makray Aladár, 327 E. 13 street, New York City.

INTELLIGENS magyar hölgy [34] elvállal jó angol családnál, vagy magányos urnál házvezetői állást; a főzést is elvégezné és takarításnál is segítkezne. Ungar, 335 E. 65 st., 4 emelet, 15.

Joseph Major Myers pénzüldős irodám Főhatal: PENNSYLVANIA, N. J. Fiókháló: ALPHA, N. J.

FORDÍTÁS. Ugy törvényes iratok, mint bizonyítványok és magánlevelek magyarul angolra, vagy németről angolra, avagy mindkét nyelvből magyarrá való fordítása véget forduljon levélleg. TÜRK JÓZSEF 408 Caxton Building, Cleveland, O.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését.

HÁZASODNI akarna egy New Yorkban élő művelt magyar ember, aki feleségének gond nélkül megélhetést biztosít. Gyermek nélküli özvegyasszonyok előnyben részesülnek. Ajánlatok így czimzendők: Páros élet c. o. Bevándorló, 327 East 13 str., New York.

MEGJELENT az egyedüli igazi magyar patika új kiadású képes „HASZNOS TANÁCSADÓ”,-ja mindenféle betegségben szenvedőknek, mely mindenkinek kell, hogy kéznél legyen. Irjon érte még ma. INGYEN küldi meg minden megrendelőnek a világ-hírű „VÖRÖSKERESZT” című ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTAR” 8901 Buckeye Road, Cleveland, O.

KERESEM Proger Miklós szabolcsmegyei Napkor-i illetőségű földmest. Czim: Busák István, Maltby, Pa.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG ALAKULT 1906. FEBRUAR 27-ÉN, CLEVELAND, OHIO. A Szövetség czélja: Az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.

Old Vienna Restaurant Co. 115 LENOX AVENUE, NEW YORK. URBACH S. elnök, RUDNER S. manager. Elsőrangú magyar konyha. — Kiváló italok. — Czigányzene.

SOK ARANY- ÉS EZÜSTÉREMMEL KITÜNTETVE. KÜLÖNBÖSSÉGEK: 43-as Likör hazafias ital, Gyógycognac, Barackcognac, Barackszesz, Barackcerme, Port-Artur Kesarú Gyomorerősítő Likör, Alföldi Teaurum, Alföldi Fehérkeresztes Sósorszesz. A „RADIAL ELIXIR”-T kizárólag az „ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG” KECSKEMÉTEN gyártja.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET betegsegélyző osztályval. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY) Pittsburg, Pa. Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa.

THE STAR BOOK BINDING CO. Aisvárosi üzlet: 153 East 4 street NEW YORK. Elvállal minden e szakmába vége munkát. — JUTANYOS ÁRAK. —

RANKINI I. M. MÜK. ÉS ÖNK. KÖR. — Alakult 1907. január hó 8-án. — Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján. Elnök: Horváth János. Jegyző: Horváth Lajos. Pénztárnok: Bukurov Dusan. Pénzügyi titkár: Burik András. Rendező: Sztrányai Rezső.

18 éve fennálló banküzlet PEARL JOZSEF, bankháza FÜZLET: 319 East 3rd Street. FIOKÖZLET: 801 E. 3rd St., Oak oor. SOUTH BETHLEHEM, PA.